

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา
สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยนเรศวร
กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “แนวทางในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....
(ดร.กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร. ศรีสุดา จงสิทธิผล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร

พฤษภาคม 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” นี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากเป็นเพราะความเมตตา กรรณาจากบุคคลเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการโรงแรม และการท่องเที่ยวทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ความสามารถ จนสารนิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ โดยเฉพาะ ดร.กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอย่างดี คอยขัดเกลาในประเด็นปัญหาการวิจัยให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ให้คำแนะนำในการดำเนินการและคอยให้กำลังใจมาโดยตลอด รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ, ดร.ประภาศรี พรหมประกาย และดร.สรินณา อารีธรรมศิริกุล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ผู้วิจัยจึงตระหนักในพระคุณเป็นอย่างสูง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ได้เปิดหลักสูตรนี้ขึ้นมา ทำให้ผู้วิจัยได้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นต่อไปในอนาคต

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองทุกท่าน ที่คอยอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลที่เป็นความรู้ต่างๆ และนักท่องเที่ยวภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองทุกท่าน ที่สละเวลาตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ บุคคลอันเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ผู้ให้ชีวิต ให้โอกาสที่ดีอบรมสั่งสอน ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจทรัพย์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำสารนิพนธ์เล่มนี้ออกมาได้อย่างสมบูรณ์ ตลอดจนเพื่อนๆ พี่ๆ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวทุกท่าน ที่เคยช่วยเหลือผู้วิจัยในหลายๆ ด้านโดยตลอดมา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกปลื้มยินดีต่อตัวเองในความมุ่งมั่น ความพยายาม ความอดทน มีความตั้งใจจริง ต่ออุปสรรคปัญหาต่างจนสามารถเอาชนะปัญหาต่างๆ ได้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ หากผลดีของสารนิพนธ์นี้ได้บังเกิดขึ้นต่อหน่วยงานที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยหรือต่อหน่วยงานอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอมอบความดีนี้ให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมา ส่วนความบกพร่องนั้นผู้วิจัยขออภัยไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ภาสกร กรัยประยูรวงศ์

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ภาสกร กรัยประยูรวงศ์
ที่ปรึกษา	ดร. กาญจน์ภา พงศ์พนรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม.สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2552
คำสำคัญ	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาพบว่า ตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ เกินครึ่งเป็นเพศหญิง ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี โดยส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษา มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน เป็นส่วนใหญ่ ด้านพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พบว่า มีความต้องการมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน มากที่สุด ด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ พบว่า มีความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์มากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ควรมีการนโยบายในการพัฒนาด้านต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำอย่างเป็นระบบโดยมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์และมีส่วนร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจหรือเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้ การพัฒนาเอกสาร ข้อมูลการให้บริการ แผนที่เส้นทาง ให้มีความชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นป้ายบอกทางระหว่างเดินทางที่ชัดเจน มีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ มีร้านอาหาร ร้านของฝาก และปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ การพัฒนาระบบบริการด้านบุคลากรให้มีเพียงพอในการให้บริการ โดยเฉพาะช่วงที่มีการใช้บริการหนาแน่น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวความคิด.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	19
ทฤษฎีการเรียนรู้.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพ.....	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม.....	26
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	30
ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory).....	34
ทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory) ของเดวิด ซี แมคเคิลแลนด์.....	35
ประวัติและความเป็นมาของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง.....	37
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิจัย.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณสมบัติส่วนบุคคล.....	48
ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพสถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	58
5 บทสรุป.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผลการวิจัย.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	109
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	117

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior).....	28
2	แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	48
3	แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	49
4	แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	49
5	แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	50
6	แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	50
7	แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมา ท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	51
8	แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านจำนวนสมาชิกที่มา ท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	51
9	แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านลักษณะการเดินทางมา ท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	52
10	แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมด ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	52
11	แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	53
12	แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง.....	55
13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	60
15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	63
16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้า มาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	65
17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้า มาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	67
18	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	69
19	แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มี ต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	70
20	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกรท่งเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่งเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	71
22	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรท่งเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	72
23	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรท่งเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์.....	72
24	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรท่งเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	73
25	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกรท่งเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่งเที่ยว ในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้า ชม.....	74
27	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดง พันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	75
28	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม กาท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์ น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	76
29	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอ เมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดง พันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	77
30	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกา รท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์.....	77
31	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม กาท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์ น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือ เจ้าหน้าที่ภายใน.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
32	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	79
33	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	79
34	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	80
35	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	81
36	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	81
37	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
38	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์.....	83
39	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	84
40	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน.....	84
41	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	85
42	แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม.....	86
43	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกาท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง (ในแต่ละครั้ง) กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง.....	86

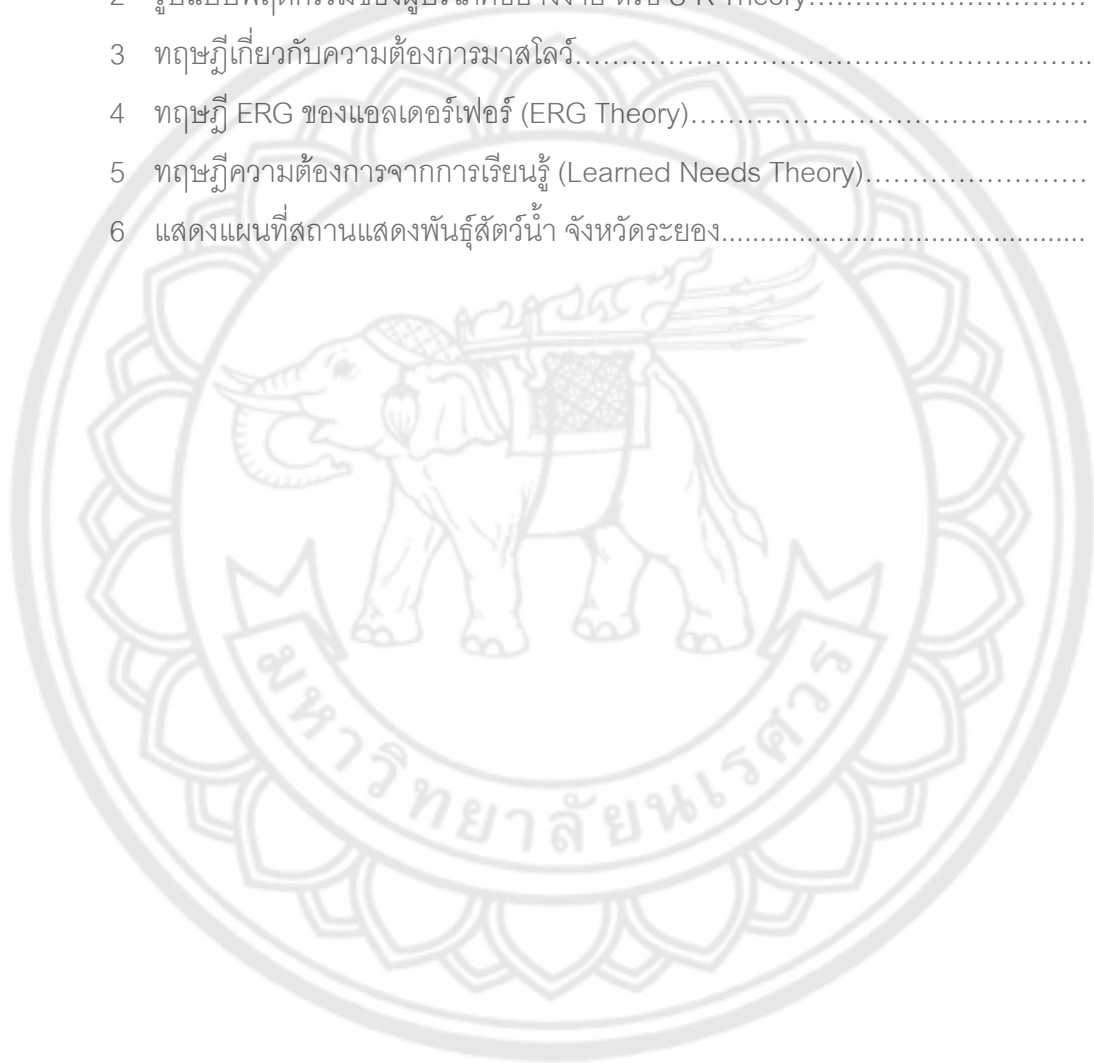
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
44	แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม การท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง (ในแต่ละครั้ง) กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์.....	87
45	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดง พันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความสัมพันธ์กับความต้องการ ของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	88

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 รูปแบบพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างง่าย หรือ S-R Theory.....	30
3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการมาสโลว์.....	32
4 ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory).....	35
5 ทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory).....	36
6 แสดงแผนที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งซึ่งไม่ใช่สถานที่ๆ ตนเองคุ้นเคย เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หาประสบการณ์ใหม่ๆ ศึกษาหาความรู้ หรือแม้แต่ในการเดินทางเพื่อทำธุรกิจต่างๆก็ตาม ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เรียกได้ว่า สามารถเติมเต็มความสุขให้กับชีวิตของมนุษย์ทุกคน จากความเหนื่อยล้าของการทำงาน ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ เสมือนเป็นการเติมพลังชีวิตให้กับตนเอง ทำให้สามารถมีแรงและมีกำลังใจในการทำงานและดำเนินชีวิตในวันต่อไป ซึ่งมนุษย์แต่ละบุคคล ก็จะมีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวแต่ละประเภทที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความชื่นชอบส่วนบุคคล สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมสถานที่และบุคลากร เพื่อให้เพียงพอที่จะรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในปัจจุบันสามารถจำแนกได้หลายประเภท เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่มีการท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่เป็นที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน นั่นก็คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนอง ความต้องการในท่องเที่ยวที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติให้คงอยู่ในสภาพเดิมที่สุดและไม่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆในปัจจุบัน ต่างก็ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวประเภทนี้ เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่แสดงถึงการตระหนักและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่กำลังถูกทำลายไป ภัยคุกคามจากธรรมชาติ เช่น ภาวะโลกร้อน ป่าไม้ที่ถูกทำลาย การพัฒนาของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เกิดจากมนุษย์ทั้งสิ้น และในปัจจุบันผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นอย่างมาก โดยสังเกตได้จากการจัดทำแผนการตลาดต่างๆ ที่มีความสอดคล้องและเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเช่น การจัดทำแคมเปญ หรือวาระแห่งชาติ ต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและรักษาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ส่วนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น องค์การท่องเที่ยวโลก(WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่าลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น ได้รับการคาดหวังให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งมวลด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทาง

นิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายค่อนข้างมากในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

หากจะกล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในประเทศไทย ที่เป็นที่เลื่องชื่อจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวทางด้านภาคพื้นน้ำ หรือการท่องเที่ยวทางทะเล ประเทศไทยจัดว่าเป็นประเทศอันดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวสนใจเลือกที่จะมาท่องเที่ยว เนื่องจากมีความสวยงามของน้ำทะเล แหล่งพันธุ์พืชและสัตว์น้ำที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ยกตัวอย่างเช่น เกาะพีพี เกาะลันตา จังหวัดกระบี่, เกาะพะงัน เกาะสมุย เกาะเต่า เกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ถึงแม้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลเหล่านี้จะมีความสวยงามเพียงใด แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงและใช้เวลาการเดินทางที่นาน ไม่เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาในการพักผ่อนหรือมีรายได้ได้น้อยถึงปานกลาง ดังนั้นหากต้องการตอบใจให้กับนักท่องเที่ยวเหล่านี้แล้ว การท่องเที่ยวระยะสั้นหรือระยะใกล้ก็จะเป็นตัวเลือกที่ดีให้เช่นกัน

จังหวัดระยองนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีความสวยงามอีกที่หนึ่งที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณสมัยของ สมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา และจังหวัดระยองยังเป็นบ้านเกิดของกวีเอกชื่อก้องโลก นั่นก็คือสุนทรภู่และเหมาะที่จะเป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางระยะใกล้ ไม่ไกลตัวเมืองหรือเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มากมาย เช่น หาดแม่รำพึง ตลาดบ้านเพ หาดสวนสน อนุสาวรีย์สุนทรภู่ เกาะมันนอก เกาะมันใน และยังมีอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด ซึ่งจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในวันหยุดพักผ่อนให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

จังหวัดระยองนั้น หากจะกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในเรื่องของทรัพยากรสัตว์ทะเล และการทำการประมง พันธุ์สัตว์ทะเลต่างๆที่มีอยู่ทั่วไปและหาชมได้ยาก นอกจากนั้น ยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินไปในขณะเดียวกันกับการชมพันธุ์สัตว์น้ำนานาชนิด สถานที่นั้นก็คือ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดระยอง ซึ่งตั้งอยู่อำเภอเมืองระยอง ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งในการรวบรวมพันธุ์ปลาสวยงาม

พรรณไม้ น้ำ เป็นสถานศึกษา ค้นคว้า ทดลองและวิจัยเกี่ยวกับชีววิทยาและพฤติกรรมต่างๆ ของ สัตว์ทะเล รวมทั้งการจัดแสดงเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ สัตว์น้ำของไทย

ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาถึงการพัฒนากองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้ดียิ่งขึ้นโดยได้ เลือกรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวยังขาดหรือมี บั้จจัยในหลายๆ ด้านไม่เพียงพอ เช่น การประชาสัมพันธ์ยังไม่เป็นที่รู้จักเพียงพอในกลุ่ม นักท่องเที่ยวชาวไทย ร้านค้าหรือสิ่งอำนวยความสะดวกภายในยังมีปริมาณไม่เพียงพอและยังมึ การจัดการที่ยังไม่เป็นระบบระเบียบเท่าที่ควรที่จะสามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวในช่วง ฤดูกาลการท่องเที่ยวและต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวได้ทราบถึงจุดบกพร่องและแนว ทางแก้ไขต่างๆ จากการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ เกิดความประทับใจและได้รับประโยชน์จากสถานที่ท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ที่สุด

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง
4. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ

จังหวัดระยอง

ความสำคัญของการวิจัย

นำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพพร้อมถึงให้ความรู้ ความเข้าใจใน ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ ศึกษา เรื่องต่างๆ อันได้แก่

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทราบถึงศักยภาพของตนเองว่ามีมากน้อยเพียงใด ทำให้ สามารถแก้ไข ปรับปรุงจุดบกพร่องและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตนเองได้อย่างถูกต้อง

2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาใช้บริการ และจัดทำเป็นสถิติของการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

4. สร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ทำให้สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดและปรับปรุงเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง มีการกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการศึกษาในพื้นที่ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่กำหนดศึกษามุ่งเน้นในประเด็นดังนี้

2.1 ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

2.2 ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

2.3 ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

2.4 สร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

3. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย เริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2552 เพราะเป็นระยะเวลาที่เริ่มทำการวิจัย และสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ยังสามารถที่จะเข้ามาให้บริการได้ตลอดทั้งปี

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 แสดงตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัยสำหรับงานวิจัยนี้จะสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองโดยตรง โดยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)
2. งานวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง โดยมีระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552
3. งานวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง จะทำการทดสอบหาความแตกต่างและความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรต้นด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลและกลุ่มตัวแปรต้นด้านศักยภาพ ซึ่งตัวแปรต้นที่มีต่อกลุ่มตัวแปรตามด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวและตัวแปรตามด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง จากเดิมที่มีอยู่ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งในด้านสถานที่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การจัดให้บริการด้านการท่องเที่ยว และการบริการอื่นๆ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องตระหนักถึงความสามารถของแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรม

การเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติแนวคิดและพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ของ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาศึกษาในด้านต่างๆ ของพันธุ์สัตว์น้ำทะเลภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ให้ไปในทางที่ดีขึ้น

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางชาวไทยที่มาท่องเที่ยว ณ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ แต่ไม่ใช่ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในบริเวณสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

ศักยภาพ หมายถึง กำลังหรือประสิทธิภาพในการจัดการด้านต่างๆ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

พฤติกรรม หมายถึง ลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองนั้นได้คาดหวังไว้ในเรื่องต่างๆ

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีการกำหนดสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

1. เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ได้แก่ จุดประสงค์ของการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ได้แก่ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ราคา สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์
3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ได้แก่ ความหลากหลาย สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศภายใน และมีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองครั้งนี้ ได้ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว โดยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
6. ประวัติและความเป็นมาของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

(กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2547, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ “การบริหารจัดการท่องเที่ยวให้พัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างรอบคอบระมัดระวัง เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทางสุนทรียภาพการจัดการทรัพยากร”

(ประเวศ วะสี, 2540, อ้างอิงใน ศรัณย์ เลิศรักษมงคล, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีลักษณะของการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่ดีได้เข้าใจคุณค่าอันสูงส่งของวัฒนธรรมนั้นจะเป็นสิ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ทำให้คนไทยมีความรู้มากขึ้น ได้รายได้จากความรู้ และนักท่องเที่ยวได้อรอดประโยชน์จากพุทธศาสนาซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้มีคุณภาพของการพัฒนาเกิดขึ้น”

(สฤณี แสงอรุณ, 2550) การประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็น

ทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย"

(จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2543, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนว่า "หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด"

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน(Sustainable Tourism) ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยั่งยืนยาว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 7)

จากนิยามความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถานวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยาว
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นด้วย

รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประเทศต่างๆ พยายามหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวใหม่ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงเป็นเหตุให้เกิดการจัด

ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development) หรือที่เรียกว่า ประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิลเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) หรือที่เรียกอีกชื่อว่า Rio Summit (ปริญญาริโอ) และได้ร่วมนามรับรองเอกสารสำคัญ 5 ฉบับคือ

1. ปริญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development) ประกอบด้วยหลักการ 27 ประการเกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของประชาชาติในการดำเนินงานพัฒนา เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น
2. แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
3. คำแถลงเกี่ยวกับหลักการเรื่องป่าไม้ (Statement of Principles on Forests) เป็นแนวทางในการจัดการ การอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับป่าไม้ทุกประเภท อันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและการรักษาไว้ซึ่งสิ่งมีชีวิตในทุกรูปแบบ
4. กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UN Framework Convention on Climate Change) มีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาระดับก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Cases) ในบรรยากาศที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสภาวะอากาศทั่วโลก โดยลดปริมาณการปล่อยก๊าซบางชนิดขึ้นสู่อากาศ เช่นคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงเพื่อใช้เป็นพลังงาน เป็นต้น
5. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity) เพื่อให้ประเทศต่างๆ ยอมรับเอาวิธีการที่จะอนุรักษ์ความหลากหลายชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต (Living Species) และเพื่อให้เกิดการแบ่งปันผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกันจากการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

จะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) เป็นหนึ่งในห้าของเอกสารสำคัญของ Rio Summit โดยมีผู้นำจากทั่วโลก 179 ประเทศร่วมลงนามรับรอง ซึ่งแผนปฏิบัติการ 21 นี้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยการกำหนดนโยบายของภาครัฐบาล เอกชน และสำหรับเป็นทางเลือกของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวว่า ประชากร การบริโภค และเทคโนโลยี นับเป็นพลังงานผลักดันหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม มีการเสนอนโยบายและของโลกต่อการค้าจุนสิ่งมีชีวิต รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีและเทคนิคต่างๆ ที่จะต้องตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ในขณะเดียวกันจะต้องมีการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างระมัดระวัง พร้อมทั้งได้ย้ำถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่จะเป็นหนทางเอาชนะในเรื่องของความยากจนและการทำลาย

สิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือความรับผิดชอบร่วมกันระดับโลก (Global Partnership) ที่ทำให้มั่นใจว่าทุกประเทศจะมีอนาคตมั่นคงและปลอดภัยร่วมกันมากยิ่งขึ้น

(UNFPA, 1992, p. 3 อ้างอิงใน ญัฐกนก เจนสุขสถิตไพศาล, 2546, หน้า 22) ได้รวบรวมคำอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ

1. การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ตรงกับความต้องการตามความจำเป็นในปัจจุบัน โดยสามารถรองรับความต้องการ และความจำเป็นที่จะเกิดแก่ชนรุ่นหลังๆ ด้วย ทั้งนี้ มาตรฐานการครองชีพที่เลยขีดความจำเป็นขั้นพื้นฐานต่ำสุดจะยั่งยืนก็ต่อเมื่อมาตรฐานการบริโภคในทุกหนทุกแห่งคำนึงถึงความยั่งยืนในระยะยาว (Long – Term Sustainability)

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมมาตรการรักษามรดกทางทรัพยากรที่จะตกกับชนรุ่นหลัง โดยอย่างน้อยให้ได้มากพอๆ กับชนรุ่นปัจจุบันได้รับมา

3. การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่กระจายประโยชน์ของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นการพัฒนาที่ปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกโดยรวมเพื่อชนรุ่นหลังและเป็นการพัฒนาที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างแท้จริง

4. การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การทำให้คุณภาพชีวิตมนุษย์ดีขึ้นภายในระบบนิเวศวิทยาที่สามารถจะรองรับการดำเนินชีวิตต่อไป ในลักษณะเศรษฐกิจแบบยั่งยืนคงต้องเป็นเศรษฐกิจที่อ้างรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของตนไว้ได้ โดยเศรษฐกิจแบบนี้ยังสามารถควบคู่ไปกับการรักษาแหล่งทรัพยากรได้ต่อไปด้วยการปรับตัว และโดยอาศัยการยกระดับความรู้ ปรับปรุงองค์กร ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพทางเทคนิคและเซาวิปัญญา

ข้อควรคำนึงของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีข้อควรคำนึงที่สำคัญอยู่ 8 ประการ

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า พวกเขาต้องการเปิดบ้านเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมหรือไม่

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควรคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการจะเห็นสิ่งใดจากแหล่งท่องเที่ยวหรือต้องการได้ประโยชน์อะไรจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาหรือจัดสร้างกิจกรรมเสริมในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด อันจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวนี้มากขึ้น ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรอยู่แล้วบ้าง มีความเพียงพอกับความต้องการหรือไม่

และต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นอีกหรือไม่ จะเพิ่มในปริมาณมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งฝึกอบรมพนักงานในการให้บริการด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอด้วย

4. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า จะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการดูแลรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ด้วย

5. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการกำหนดปริมาณและมาตรฐานของบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสม และพิจารณามาตรการจำกัดนักท่องเที่ยวด้วย

6. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า จะให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างไร

7. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันได้เน้นการจัดการด้านความสะอาดความสะอาดสบายตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความล้มเหลวที่เกิดจากความสามารรถในการเชื่อมโยงเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มีเสน่ห์เฉพาะตัวกับมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการสร้างความสมดุลระหว่างการดำรงเอกลักษณ์ท้องถิ่นกับการเตรียมพร้อมสำหรับยุคโลกาภิวัตน์ด้วย

8. การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่า เขาพัฒนาได้อย่างไรจึงประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการศึกษาและเปรียบเทียบพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ให้ดีกว่าเขา

(สุรเชษฐ ๒๕๓๘, หน้า 25-28) แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ได้ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือวิถีสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) แต่จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้สุรเชษฐ ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ

1. การมีจิตสำนึก หรือมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (Ecologically Sensitive) ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อันได้แก่ ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว และชุมชนเจ้าของพื้นที่
2. การมีผลกระทบในเชิงลบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างน้อยหรือต่ำ (Low Impact) ซึ่งเป็นไปในทางตรงข้ามกับการท่องเที่ยวแบบมวลชน
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (Educational)
4. การกระจายรายได้สู่คนท้องถิ่น (Local Benefit) ไม่ให้ผลประโยชน์ตกอยู่กับนายทุนหรือกลุ่มคนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

(ยุวดี นรินทร์ตระกูล, 2539, หน้า 103-106) ได้กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องอยู่ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชนชนบทธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
 2. ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
 3. ต้องมีการกระจายรายได้อันเกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยวไปสู่ประชาชนทุกส่วน
 4. ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น ที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น
- การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการสนับสนุนให้มาตรฐานการบริโภคที่ไม่ฟุ่มเฟือย อยู่ในขอบเขตการรองรับของระบบนิเวศ คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และมีชุมชนเป็นรากฐานของการพัฒนา

(Edmonds and Leposky, p.40) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ว่าเป็นการบูรณาการสิ่งที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสุขภาพความปลอดภัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้พลังงานและสภาพแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการรักษาไว้ซึ่งลักษณะวิถีชีวิต รูปแบบของชุมชนท้องถิ่นให้คงอยู่และปลอดภัยจากผลกระทบที่อาจเกิดจากสังคมภายนอก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดแผนแม่บทเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในปี 2545-2549 โดยมีกลยุทธ์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนี้

แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนพอสรุปได้ 3 มิติดังต่อไปนี้คือ

1. มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งวิธีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่นการเน้นวิธีการจัดทำ

โปรแกรม สื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ/แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจัดท่องเที่ยวต่างๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น เป็นต้น

2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไป เป็นต้น

3. มิติด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการลงทุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย การจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 21-22) องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ได้กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่ามี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม โดยมีการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่ และกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม และป้องกันผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยว โดยต้องมีการติดตามประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาธุรกิจด้านบริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจโดยมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

4. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่อแสวงหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคุณประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวตามที่เขาพึงพอใจ

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาในการสร้างโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวของตนเองและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความหวงแหนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป

6. องค์ประกอบด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายโดยการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

(Eber,1993) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการ ดังนี้

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว (Using Resource Sustainably)

2. การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว (Reducing Over - Consumption and Waste)

3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Maintaining Diversity)

4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว (Integrating Tourism into Planning)

5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย (Supporting Local Economics)

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย (Involving Local Communities)

7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน (Consulting Stakeholders and the Public)

8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน ต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว (Training Staff)

9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย (Marketing Tourism Responsibly)

10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน (Undertaking Research)

(ฐิติทธิ ชูชาติ และคณะ, 2543, อ้างอิงใน นิรันดร์ บุญเนตร, 2547, หน้า 20) ได้นำเสนอหลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ประกอบด้วยหลักการต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพย์สินสมบัติที่สำคัญ และมีคุณค่ายิ่งต่อการท่องเที่ยว ต้องรักษาไว้ให้มีสภาพเดิม สำหรับลูกหลานในอนาคต มิใช่ถูกทำลายในระยะสั้น

2. การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่อำนวยความสะดวกนี้ให้กับชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความเสมอภาคเท่ากับนักท่องเที่ยว หมายความว่า มิใช่ให้นักท่องเที่ยวแสวงหาผลประโยชน์จากชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวอย่างเดียว ชุมชนควรได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากการท่องเที่ยวด้วย

3. การจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องส่งผลต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากร ก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคต หรือส่งผลกระทบต่อในการทำลายสิ่งแวดล้อม

4. กิจกรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรจะยอมรับสภาพธรรมชาติ และลักษณะของสถานที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกิจกรรมหรือการพัฒนาดังกล่าวแล้ว กล่าวคือ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวใดเปราะบางทางธรรมชาติมากจนเกินไป ก็ควรพัฒนาสถานที่ตั้งนั้นภายในขอบเขต และให้กระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุด เช่น จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว จำกัดกิจกรรม และเวลาของการท่องเที่ยว

5. ความกลมกลืนที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ต้องเกิดจากความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว

6. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องไม่ทำลายหลักของการพัฒนาแบบยั่งยืน

7. องค์การทางด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว องค์การในท้องถิ่น และองค์การด้านสิ่งแวดล้อมต้องยอมรับในหลักการดังกล่าว และจะต้องปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่แท้จริง

(มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541, อ้างอิงใน นิรันดร์ บุญเนตร, 2547, หน้า 22) กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ว่าเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติ (Multi-Dimensional Concept) ดังนั้นการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืนก็ย่อมประกอบด้วยหลายมิติเช่นกัน องค์การการท่องเที่ยวของแคนาดา (Tourism Canada, 1990, อ้างอิงใน มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541) ได้เสนอว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) คือการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองของความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ” ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life Supporting Systems) คำจำกัดความข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงมิติต่างๆ ถึง 7 มิติดังนี้ มิติแรก การจัดการทรัพยากร (Resource Management) เนื่องจากในโลกปัจจุบันซึ่งมีทรัพยากรเหลือน้อยลงเรื่อยๆ จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี และการจัดการนั้นจำเป็นต้องตอบสนองต่อมิติที่สอง ที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ต้องมีความสามารถในการสร้างกำไรเพื่อการอยู่รอด และผลประโยชน์ของชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่ง การกำหนดระเบียบหรือกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมจะต้องไม่เข้มงวดจนเกินไป จนทำให้การท่องเที่ยวไม่อาจดำรงอยู่ต่อไปได้ มิติที่สาม การตอบสนองของความต้องการ หรือพันธะทางสังคม หมายถึงการให้ความเคารพต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ ความหลากหลายและมรดกเชิงวัฒนธรรม มิติที่สี่ สุนทรียภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะสถานที่

นั้นจะมีความยิ่งใหญ่ระดับโลกหรือไม่ค่อยมีชื่อเสียงมากนัก การธำรงรักษาไว้ซึ่งสุนทรียภาพของสถานที่เหล่านั้นคือภารกิจสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว มิติที่ห้า การคำนึงถึงกระบวนการและขอบเขตนิเวศวิทยา เพื่อให้การพัฒนาสามารถดำรงสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางกายภาพและชีวภาพ เช่นการท่องเที่ยวในเขตที่อ่อนไหวต่อผลกระทบทางลบ เช่น ภูเขา ป่าดงดิบ หรือชายหาด เป็นต้น มิติที่หก การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ (Biological Diversity) ของพืชพรรณและสัตว์ต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่สำคัญของการท่องเที่ยว มิติสุดท้าย การดำรงไว้ซึ่งการสนับสนุนชีวิต (Life Supporting Systems) ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดในโลกมีชีวิตรอดอยู่ได้ต่อไป

(Murphy, 1994, อ้างอิงใน นิรันดร์ บุญเนตร, 2547, หน้า 28) กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย

1. การกำหนดขีดจำกัด และมาตรฐานเชิงนิเวศวิทยาอย่างสมเหตุสมผล
2. การกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และจัดสรรทรัพยากรใหม่
3. การควบคุมจำนวนประชากร
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นฐาน
5. การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรอย่างเสมอภาค และการเพิ่มความพยายามในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ขีดความสามารถในการรองรับ และผลลัพธ์แบบยั่งยืน
7. การธำรงรักษาทรัพยากร
8. ความหลากหลายทางชีวภาพ
9. ลดผลกระทบทางลบให้เหลือน้อยที่สุด
10. การควบคุมโดยชุมชน
11. กรอบความคิดเชิงนโยบายระดับชาติ และนานาชาติ
12. ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ
13. คุณภาพสิ่งแวดล้อม
14. การตรวจสอบเชิงสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในด้านสถานที่ท่องเที่ยว บุคลากรภายในองค์กร ชุมชนใกล้เคียง นอกจากภายในสถานที่ท่องเที่ยวและชุมชนใกล้เคียงแล้ว ยังต้องหาแนวทางพัฒนาที่จะส่งผลต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นมีลักษณะค่อนข้างมั่นคงถาวร โดยมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ คิมเบิลและการ์เมอซี (Kimble and Garmezy) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร โดยเป็นผลจากการฝึกฝนเมื่อได้รับการเสริมแรง มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติที่เรียกว่า ปฏิกริยาสะท้อน (Reflex) เช่น การกะพริบตาเมื่อผงเข้าตา หรือวูฒิกวาระ เพรสซี โรบินสัน และฮอร์รอก (Pressey, Bobinson and Horrock 1959) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลได้พยายามปรับพฤติกรรมของตนเพื่อเข้ากับสภาพแวดล้อมตามสถานการณ์ต่างๆ จนสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามที่แต่ละบุคคลได้ตั้งเป้าหมายไว้ และที่สำคัญของ บลูม (Bloom) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเรียนรู้ เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ
3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม ความสนใจด้วยแล้ว ได้นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น เช่น การใช้มือ เป็นต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทางจิตวิทยาอาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behavioral Theory) ทฤษฎีในกลุ่มนี้ อธิบายว่าการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้วางเงื่อนไขแบบคลาสสิก หรือแบบสิ่งเร้าและทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitive Theory) ทฤษฎีในกลุ่มนี้อธิบายว่าการเรียนรู้เป็นผลของกระบวนการคิด ความเข้าใจ การรับรู้สิ่งเร้าที่มากกระตุ้น ผสมผสานกับประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งการผสมผสานระหว่าง

ประสบการณ์ที่ได้รับในปัจจุบันกับประสบการณ์ในอดีต จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญา เข้ามามีอิทธิพลในการเรียนรู้ด้วย ทฤษฎีกลุ่มนี้จึงเน้นกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) มากกว่าการวางเงื่อนไขเพื่อให้เกิดพฤติกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎี การเรียนรู้ปัญญาทางสังคม การเรียนรู้แบบการหยั่งรู้ เป็นต้น

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy) ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ คือ

1. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด
2. ความเข้าใจ (Comprehend)
3. การประยุกต์ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ ให้แตกต่างจากรูปเดิม เน้นโครงสร้างใหม่
6. การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้ และตัดสินได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการ ตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ทั่วโลกเต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่างๆ ที่ล้วนส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ที่สามารถเข้าถึง และมีความแม่นยำของข่าวสารและข้อมูลมากกว่า ย่อมตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และถูกต้อง การรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ตลอดชีวิตบน พื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมานุษยนิยม (Humanism) ซึ่ง มีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มี ศักยภาพและพัฒนา ศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยา มานุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่ให้ความสำคัญในฐานะที่ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคล และมีแนวคิด ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และมีความโน้มเอียงที่จะใส่ใจ ใฝ่รู้ ขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองและถือว่าตนเองเป็นคนที่มีความ

การเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินความต้องการของตนเอง (Assessing Needs)
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Setting Goals)

3. การกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ (Specifying Learning Content) โดยกำหนดระดับความยากง่าย ชนิดของสิ่งที่ต้องการเรียน พิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเรียน ความต้องการความช่วยเหลือ แหล่งทรัพยากร ประสบการณ์ ที่จำเป็นในการเรียน
4. การจัดการในการเรียน โดยกำหนดปริมาณเวลาที่ต้องการให้อาจารย์สอน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้กับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละคน โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามประสบการณ์ที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดว่ากิจกรรมควรสิ้นสุดเมื่อใด
5. การเลือกวิธีการเรียนและสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน เทคนิคการสอน ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ต้องใช้
6. การกำหนดวิธีการควบคุมสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางด้านอารมณ์
7. การกำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง จะใช้ Reflective Practitioner Techniques แบบไหน การให้โอกาสได้ฝึกตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการกำหนดนโยบาย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ Clarify Ideas ให้ชัดเจนขึ้น
8. การกำหนดขอบเขตบทบาทของผู้ช่วยเหลือ
9. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน โดยเลือกประเภทของการทดสอบ ลักษณะของการ Feedback ที่จะใช้ วิธีการประเมินความถูกต้องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการติดตามประเมินผล

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. การทำสมุดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล ความคิดเรื่องราวต่างๆ ที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเรา สมุดนี้ จะช่วยเก็บสะสมความคิดที่ละน้อยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป
2. การกำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคล ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร โดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราจะปสวงหานั้นช่วยให้เราถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพึงพอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและเวลามากน้อยเพียงใด
3. การทำสัญญาการเรียน เป็นข้อตกลงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและหลักการของสถาบันการศึกษา โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม
4. การสร้างห้องสมุดของตนเอง หมายถึงการรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

5. การหาแหล่งความรู้ในชุมชน เช่นผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานทีราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

6. การหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

7. การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ **ลักษณะของผู้ที่มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง**

1. มีความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Voluntarily to Learn) มิได้เกิดจากการ บังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้

2. ใช้ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self Resourceful) นั่นคือผู้เรียนสามารถบอก ได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถ กำหนดเป้าหมาย วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็น ผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้วยตนเอง (Manage of Change) ผู้เรียนมีความตระหนักใน ความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี

3. รู้วิธีการที่จะเรียน (Know How To Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการ เรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

4. มีบุคลิกภาพเชิงบวก มีแรงจูงใจ และการเรียนแบบร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น ตลอดจนการให้ข้อมูล (ปฐมนิเทศ) ในเชิงบวกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเรียน (Charismatic Organizational Player)

5. มีระบบการเรียนและการประยุกต์การเรียน และ มีการชื่นชมและสนุกสนานกับ กระบวนการเรียน (Responsible Consumption)

6. มีการเรียนจากข้อผิดพลาดและความสำเร็จ การประเมินตนเองและความเข้าใจถึง ศักยภาพของตน (Feedback and Reflection)

7. มีความพยายามในการหาวิธีการใหม่ๆ ในการหาคำตอบ การประยุกต์ความรู้ที่ได้ จากการเรียนรู้ไปใช้กับสถานการณ์ของแต่ละบุคคล การหาโอกาสในการพัฒนา และค้นหาข้อมูล เพื่อแก้ปัญหา (Seeking and Applying)

8. มีการชี้แนะ การอภิปรายในห้องเรียน การแสดงความคิดเห็นส่วนตัวและการ พยายามมีความเห็นที่แตกต่างไปจากผู้สอน (Assertive Learning Behavior)

9. มีการรวบรวมข้อมูลจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและมีวิธีการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ (Information Gathering)

สิ่งที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของการเรียนแบบ Self-Directed Learning คือ ความสามารถและความตั้งใจของบุคคล นั่นคือ ผู้เรียนมีทางเลือกเกี่ยวกับทิศทางที่ต้องการไป แต่

สิ่งที่จะต้องมีความคู่กันไปด้วยคือ ความรับผิดชอบและการยอมรับต่อสิ่งที่จะตามมา จากความคิด และการกระทำของตนเอง

ผู้เรียนแบบ Self-Directed จะประสบความสำเร็จได้มักจะมีลักษณะที่มี Self-concept ทางบวก พร้อมทั้งจะเรียนแบบ Self-Direction มีประสบการณ์ และมี Styles การเรียนเป็นของตนเอง โดยการเรียนแบบนี้จะเน้นที่ลักษณะของผู้เรียน (ปัจจัยภายใน) ที่จะช่วยสร้างให้ผู้เรียนยอมรับความรับผิดชอบต่อความคิดและกระทำของตน และจะให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ได้ ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกนี้ จะสามารถเห็นได้จากความต่อเนื่องในการเรียนรู้และสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม

ขณะที่ลักษณะบุคลิกของบุคคล การสอน กระบวนการเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจนั้น การเรียนแบบ Self-Directed บริบททางสังคมจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้หรือผลที่จะได้ เพื่อจะเข้าใจกิจกรรมการเรียนแบบ Self-Directed อย่างแท้จริง ทั้งนี้เราจะต้องตระหนักถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน แหล่งทรัพยากร และมิติทางสังคมด้วย

นอกจากนี้ Hiemstra ผู้ศึกษาถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองมานานหลายทศวรรษ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ควรมีการทำงานวิจัยเพื่อศึกษาหารูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ละเอียดยิ่งขึ้นหาวิธีในการนำ และหาวิธีการวัดคุณภาพของการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ให้ชัดเจนขึ้น และศึกษาว่าควรจะทำหนดบทบาทของผู้สอนและหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างไรบ้าง

จากแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ทุกที่ และตลอดทั้งชีวิต ไม่เพียงแต่เฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ถ้าหากจะทำให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้เรียนจะต้องมีทัศนคติในทางบวกหรือมีจิตใจที่เปิดรับในเรื่องที่เรียนรู้นั้นๆเสียก่อน ซึ่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนนั้นเป็นการสร้างประสบการณ์ในการพบเห็นสิ่งต่างๆ ที่ไม่จำกัดเพียงภายในห้องเรียนเท่านั้น ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการอยากเห็นให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ถ้าหากแหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพียงพอในการให้ข้อมูลที่ เป็นความรู้หรือทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องนั้น ผู้เรียนก็จะสามารถนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ไม่มากนัก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพ

ศักยภาพของบุคคลใด หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่เป็นไปได้ของบุคคลนั้นถ้าหากบุคคลนั้นได้รับการบำรุงส่งเสริมอย่างเต็มที่และถูกทางทั้งทางกายและทางจิต

ดังนั้น ความสามารถที่เรามีอยู่ในขณะนี้จึงยังไม่ใช่ศักยภาพของเรา เราจึงต้อง พัฒนาความสามารถ หรือ พัฒนาสมรรถนะ เพื่อที่จะเข้าไปใกล้ศักยภาพของเรา ไม่ใช่ พัฒนาศักยภาพ

เพราะแม้แต่ในคนที่เก่งมาก ๆ เราก็ยังไม่ทราบว่าเขาไปได้ถึงขีดศักยภาพของตัวเองแล้วหรือยัง เนื่องจากยังไม่มีใครสร้างเครื่องมือวัดศักยภาพ (ความสามารถสูงสุดที่ยังไม่เกิดขึ้น) ของมนุษย์ได้ แค่วัดความสามารถที่เกิดขึ้นแล้วในขณะนี้ก็ยังไม่ทราบว่าผลที่วัดได้นั้นตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ เรื่องที่จะไปขยายหรือพัฒนาศักยภาพจึงยังไม่ต้องพูดถึง

ดังนั้น จึงควรใช้คำว่า พัฒนาความสามารถ หรือ พัฒนาสมรรถภาพ หรือ พัฒนาสมรรถนะ"ให้เต็มศักยภาพ (เป็นความพยายามที่จะไปให้ถึง แต่ในความเป็นจริง ทำได้แค่เข้าไปใกล้ศักยภาพอีกนิดหนึ่ง)

(เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2548) ศักยภาพ (Potentiality) เป็นพลังที่สร้างสมอยู่ในสมองของมนุษย์ เกิดขึ้นโดยการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม สะสม พัฒนา เชื่อมโยงเส้นใยประสาทเป็นประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ ศักยภาพของมนุษย์จะแสดงออกในลักษณะความสามารถ ซึ่งจะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน บทบาทของผู้สอนผู้ยุทธศาสตร์การสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ การกระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มตามขีดความสามารถอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามขีดความสามารถได้นั้น มีปัจจัยที่เกื้อหนุนหลายด้าน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองของมนุษย์ซึ่งเป็นขุมพลังแห่งการเรียนรู้

(สัณญา สัณญาวัฒน์, 2540, หน้า 14) ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย (Development Potential Diffusion Theory) มี 6 ประการ ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) หมายถึงสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ดิน น้ำ แร่ธาตุ ป่า ทองคำ เพชร เป็นต้น ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒน เพราะจะนำไปสู่ทรัพยากรเงินทอง สามารถนำไปใช้เป็นทุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้สูงขึ้นได้ สิ่งใดมีทรัพยากรธรรมชาติมากก็สามารถยกระดับการพัฒนาได้มาก

2. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) โดยเฉพาะมนุษย์ในวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) เพราะเป็นกำลังแรงงานที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาได้มาก สังคมใดมีประชากรในวัยแรงงานมากก็สามารถยกระดับการพัฒนาได้มาก สังคมใดที่มีประชากรวัยเด็ก (14 ปีลงมา) หรือวัยชรา (60 ปีขึ้นไป) มากก็จะเป็นภาระมากกว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

3. องค์กรทางสังคม (Social Organization) หมายถึงกลุ่มคนประเภทต่างๆ ในสังคมมีหน้าที่แตกต่างออกไป แต่ต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง มีแบบแผนพฤติกรรมภายใต้กฎระเบียบและวัฒนธรรม เช่น กลุ่มทางสังคม ครอบครัว ชุมชน กลุ่มสมาคมต่างๆ

สังคมมนุษย์ เป็นต้น องค์การทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาก คือกลุ่มสมาคมต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมเฉพาะอย่างหรือหลายอย่างเพราะองค์การทางสังคมเหล่านี้ จะช่วยทำให้เกิดพลังหรือศักยภาพในการพัฒนาสังคม สามารถดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่ต้องใช้คน เป็นจำนวนมากได้และอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากได้ร่วมช่วยกันคิด ร่วมกันพิจารณาอย่าง รอบคอบนั่นเอง

4. ภาวะผู้นำ (Social Leadership) เพราะผู้นำเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถรวมคน ในรูปของกลุ่มองค์กรต่างๆได้ ทำให้เกิดศักยภาพในการพัฒนามากขึ้นและด้วยบารมีของผู้นำ สามารถทำให้คนกลุ่มและองค์กรเหล่านี้อุทิศตนให้กับกิจกรรมการพัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้นถ้าหาก สังคมใดมีผู้นำประเภทต่างๆ มาก ก็จะสามารถยกระดับการพัฒนาได้มาก

5. การติดต่อกับโลกภายนอก (Contact) หมายถึง การที่คนในชุมชนมีการติดต่อกันใน ชุมชนอื่นๆ เพราะการติดต่อกันระหว่างชุมชน ทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ การรับเอาความรู้ ความชำนาญ สินค้า เทคโนโลยีจากชุมชนที่เจริญก้าวหน้ามาใช้ในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความ เจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาตามไปด้วย ดังนั้นถ้าหากชุมชนใดมีการติดต่อกับโลกภายนอกมากก็ สามารถที่จะยกระดับการพัฒนาได้มาก

6. การฝึกอบรม (Training) หมายถึง การได้รับการศึกษาของประชาชนโดยเฉพาะ การศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เช่น การฝึกอาชีพในด้านต่างๆ สหกรณ์ สาธารณสุข การช่าง เป็นต้น การฝึกอบรมเป็นวิธีการให้การศึกษาแก่ชุมชนรูปแบบหนึ่ง การฝึกอบรมเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การทางสังคม ผู้นำในสังคม และทำให้เกิดการติดต่อกับชุมชนภายนอกมากขึ้น การฝึกอบรมจึงสามารถพัฒนาสังคมได้มาก

(สนธยา พลศรี, 2545, หน้า 211) ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ดังนี้

1. ทฤษฎีศักยภาพ การพัฒนาและการแพร่กระจายเป็นทฤษฎีด้านการพัฒนาสังคม ชุมชนเป็นสังคมขนาดเล็กและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงสามารถนำทฤษฎีนี้ไปใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี

2. ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายเชื่อว่า ปัจจัยสำคัญในการสร้าง ศักยภาพหรือพลังให้กับการพัฒนา คือทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคมและ ภาวะผู้นำ ในการพัฒนาชุมชนก็ต้องสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนเช่นเดียวกัน ศักยภาพของ ทฤษฎีนี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาได้

3. ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายเชื่อว่าปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมอีกปัจจัยหนึ่ง คือการแพร่กระจายของความรู้ เทคโนโลยีต่างๆ จากชุมชนภายนอกที่เจริญก้าวหน้ากว่าเข้ามาสู่ชุมชน ในการพัฒนาชุมชนจึงต้องดำเนินการให้มีช่องทางของการแพร่กระจายในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน

4. ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายเชื่อว่า การฝึกอบรมทำให้เกิดศักยภาพการพัฒนา ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคม ภาวะผู้นำและการแพร่กระจาย คือการติดต่อกับโลกภายนอกโดยมีการฝึกอบรมเป็นตัวเชื่อมหรือเป็นตัวแปรแทรกซ้อน (Intervening Variable) ดังนั้นสังคมจะพัฒนาได้โดยมีปัจจัย 5 ประการ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ องค์การสังคม ภาวะผู้นำ การติดต่อกับโลกภายนอกและการฝึกอบรม ถ้าปัจจัยเหล่านี้มีมากเพียงพอ การพัฒนาก็จะยังมีประสิทธิภาพ ศักยภาพสูงขึ้นเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้นำหลักทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ การบริหารจัดการที่ดี

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ทำการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างถ่องแท้เสียก่อน ไม่ว่าจะใช้วิธีศึกษาแบบไหนก็ตามเช่น การทำการสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวสถานที่นั้นๆ ให้เห็นถึงสิ่งบกพร่องของตนเอง เพื่อจะได้นำไปปรับปรุง พัฒนาและสร้างศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ที่ยังไม่ได้ทำการพัฒนาหรือมีอยู่แต่เดิมให้เกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

(อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2521, หน้า 5-6) พฤติกรรมของผู้บริโภค หมายถึง ปฏิบัติการของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจรวมทั้งกระบวนการต่างๆ ของการตัดสินใจซึ่งเกิดก่อนเป็นตัวกำหนดปฏิบัติการต่างๆ เหล่านี้ ปฏิบัติการของบุคคลนี้รวมถึงกิจกรรมต่างๆ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าพฤติกรรมของผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงบุคคลผู้บริโภค บริโภคอะไร ที่ไหน บ่อยแค่ไหน และภายใต้สถานการณ์อะไรบ้าง ที่สินค้าและบริการได้รับการบริโภค

(Philip Kotler, 1997, p.172) ฟิลลิป คอทเลอร์ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค สามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม (Culture Factors) ประกอบด้วย วัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดความต้องการหรือพฤติกรรม และลำดับชั้นทางสังคม
2. ปัจจัยทางด้านสังคม (Social Factors) ประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง กลุ่มครอบครัว บทบาทและสถานะทางสังคม

3. ปัจจัยทางด้านส่วนบุคคล (Personal Factors) ประกอบด้วย อายุ อาชีพ สถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ วิถีทางการดำเนินชีวิต ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือครอบครัวที่มีลักษณะของความเป็นอยู่ในการดำเนินชีวิต และ Personality and Selfconcept หมายถึง ลักษณะพิเศษของมนุษย์ หรืออุปนิสัยที่สร้างในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลแต่ละคนแตกต่างจากบุคคลอื่น

4. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) ประกอบด้วย การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อและทัศนคติ

(ธงชัย สันติวงษ์, 2540, หน้า 29) พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาได้มา และการใช้ซึ่งสินค้าและบริการ ทั้งนี้หมายความรวมถึงกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีมาอยู่ก่อนแล้ว และซึ่งมีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำดังกล่าว

(ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541, หน้า 124) พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมซึ่งบุคคลทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผล การใช้สอยผลิตภัณฑ์และการบริการ ซึ่งคาดว่า จะสนองตอบความต้องการของเขา หรืออาจหมายถึง การศึกษาพฤติกรรม การตัดสินใจและการกระทำของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหรือการใช้สินค้า

(Nicholson, 2004, pp.61-62) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมผู้บริโภค ไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้บริโภค (Consumer Preference) อธิบายถึงผู้บริโภคนั้นเราจะต้องเข้าใจถึงรสนิยมของผู้บริโภคเป็นอันดับแรก เนื่องจากผู้บริโภคแต่ละคนจะมีรสนิยมหรือความชอบที่ต่างกัน ดังนั้นผู้บริโภคไม่จำเป็นที่จะต้องเลือกสินค้าและบริการที่เหมือนกัน ทำให้แนวคิดนักเศรษฐศาสตร์สามารถคาดเดาได้ว่า ผู้บริโภค จะมีพฤติกรรมอย่างไร โดยได้วิเคราะห์ความพอใจของผู้บริโภคซึ่งมีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความพอใจของผู้บริโภค ดังนี้ คือ

ความพอใจเพิ่มขึ้นตามปริมาณสินค้าในการบริโภคสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นสินค้าที่ดี การได้บริโภคมากกว่าจะให้ความพอใจสูงสุด สามารถจัดลำดับความพอใจ ระหว่างกลุ่มสินค้าที่บริโภคได้

2. งบประมาณ (Budget Constraints) จากการศึกษา เรื่องรสนิยมของผู้บริโภค ซึ่งใช้เส้นความพอใจเท่ากัน ในการอธิบายว่า ผู้บริโภคพอใจกลุ่มสินค้าต่างๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากรสนิยมของผู้บริโภคแล้ว การบริโภคสินค้ายังขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้บริโภคและราคาสินค้า ซึ่งเป็นตัวชี้วัดอำนาจซื้อของผู้บริโภคด้วย

3. การตัดสินใจของผู้บริโภค (Consumer Choice) การที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจบริโภคสินค้าและบริการสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งนั้นเพื่อให้ได้ความพอใจสูงสุด จะต้องคำนึงถึงงบประมาณของตนที่มีอยู่

(ฤทัย เดชฤดี, ศิขริน นวนรธา 2551, หน้า 20 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541, หน้า 125) การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior) เป็นการค้นหาหรือวิจัย

เกี่ยวกับพฤติกรรม การซื้อและการใช้ของผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรม การซื้อและการใช้ของผู้บริโภค คำตอบที่ได้จะช่วยให้การ ตลาดสามารถจัดกลยุทธ์ การตลาด (Marketing Strategies) ที่สามารถสนองความพึงพอใจของบริโภคได้อย่างเหมาะสม

คำถามที่ใช้เพื่อค้นหาลักษณะพฤติกรรมของผู้บริโภคคือ 6Ws และ 1H ซึ่งประกอบด้วย Who? What? Why? Who(m)? When? Where? และ How? เพื่อค้นหาคำตอบ 7 ประการ หรือ 7Os ซึ่งประกอบไปด้วย Occupants, Objects, Objective, Organizations, Occasions และ Operations ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior)

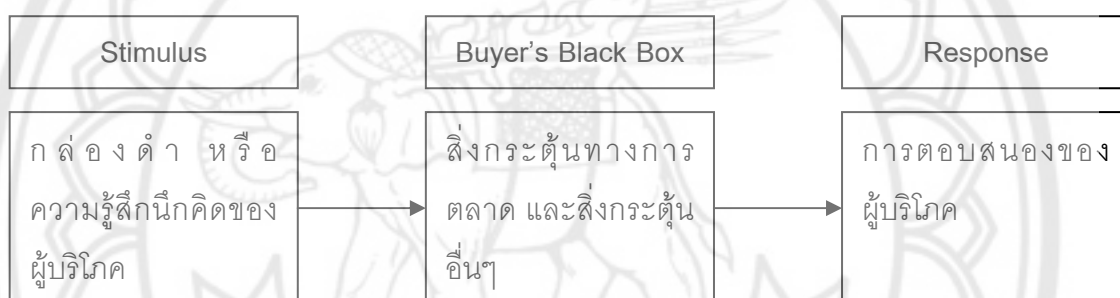
คำถาม (6Ws และ 1H)	คำถามที่ต้องการทราบ (7Os)	กลยุทธ์การตลาดที่เกี่ยวข้อง
1. ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the target market?)	ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย (Occupants) ทางด้าน 1. ประชากรศาสตร์ 2. ภูมิศาสตร์ 3. จิตวิทยาหรือจิตวิเคราะห์ 4. พฤติกรรมศาสตร์	กลยุทธ์การตลาด (4Ps) ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้
2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy?)	สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ (Objects) สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการจากผลิตภัณฑ์ก็คือต้องการคุณสมบัติหรือองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ (Product Component) และความแตกต่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง (Competitive Differentiation)	กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product Strategies) ประกอบด้วย 1. ผลิตภัณฑ์หลัก 2. รูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า รูปแบบบริการ คุณภาพ ลักษณะนวัตกรรม 3. ผลิตภัณฑ์ควบ 4. ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง 5. ศักยภาพผลิตภัณฑ์ ความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation)

ตาราง 1 (ต่อ)

คำถาม (6Ws และ 1H)	คำถามที่ต้องการทราบ (7Os)	กลยุทธ์การตลาดที่เกี่ยวข้อง
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy?)	วัตถุประสงค์ในการซื้อ (Objectives) ผู้บริโภคซื้อสินค้าเพื่อสนองความต้องการของด้านร่างกาย และด้านจิตวิทยา ซึ่งต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ คือ 1. ปัจจัยภายในหรือปัจจัยทางจิตวิทยา 2. ปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม 3. ปัจจัยเฉพาะบุคคล	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ 1. กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ (Product Strategies) 2. กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategies) ประกอบด้วยกลยุทธ์การโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การให้ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ 3. กลยุทธ์ด้านราคา (Price Strategies) 4. กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution Strategies)
4. ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates in the buying?)	บทบาทของกลุ่มต่างๆ (Organizations) มีอิทธิพลในการตัดสินใจซึ่งประกอบด้วย 1. ผู้ริเริ่ม 2. มีอิทธิพล 3. ผู้ตัดสินใจซื้อ 4. ผู้ซื้อ 5. ผู้ใช้	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ การโฆษณา และ (หรือ) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Advertising and Promotion Strategies) โดยใช้กลุ่มอิทธิพล
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy?)	โอกาสในการซื้อ (Occasions) เช่น ช่วงเดือนใดของปี หรือช่วงฤดูใดของปี ช่วงวันใดของเดือน ช่วงเวลาใดของโอกาสพิเศษ หรือเทศกาลวันสำคัญต่างๆ	กลยุทธ์ที่ใช้มากคือกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategies) เช่น ทำการส่งเสริมการตลาดเมื่อใดจึงจะสอดคล้องกับโอกาสในการซื้อ
6. ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy?)	ช่องทางหรือแหล่ง (Outlets) ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ เช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านขายของชำ บางลำพู พาหุรัด สยามสแควร์ ฯลฯ	กลยุทธ์ช่องทาง การจัดจำหน่าย (Distribution Channel Strategies) บริษัทนำผลิตภัณฑ์สู่ตลาดเป้าหมาย โดยพิจารณาว่าจะผ่านคนกลางอย่างไร
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy?)	ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ (Operations) ประกอบด้วย 1. การรับรู้ปัญหา 2. การค้นหาข้อมูล 3. การประเมินผลทางเลือก 4. ตัดสินใจซื้อ 5. ความรู้สึกหลังการซื้อ	กลยุทธ์ที่ใช้กันมากคือ กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategies) ประกอบด้วย การโฆษณา การขายโดยพนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การให้ข่าว และการประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรง เช่น พนักงานขายจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการขายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจซื้อ

(ฤทัย เดชฤดีและศิรินทร์ นวนรา, 2551, หน้า 21) โมเดลพฤติกรรมผู้บริโภคของ Philip Kotler เป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ทำให้เกิดความต้องการ เมื่อสิ่งกระตุ้นนั้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค (Buyer's Black Box) ซึ่งเปรียบเทียบกับเสมือนกล่องดำที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ ซึ่งความรู้สึกนึกคิดต่างๆ จะได้รับอิทธิพลต่างๆ ภายในใจของผู้บริโภคแล้วจะมีการตอบสนองจากผู้บริโภค (Buyer's Response) หรือการตัดสินใจของผู้บริโภค (Buyer's Purchase Decision) โดยการซื้อหรือไม่ซื้อ

โดยสรุปแล้วจุดเริ่มต้นของโมเดลนี้อยู่ที่การมีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ให้เกิดความต้องการ ก่อนแล้วทำให้เกิดการตอบสนอง (Response) ดังนั้น โมเดลนี้จึงเรียกว่า S-R Theory (Philip Kotler, 1997, p.172) ดังแสดงภาพที่ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพ 2 แสดงรูปแบบพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างง่าย หรือ S-R Theory

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้น มีความหลากหลายเพราะ มีความแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล เช่น ภูมิปัญญา สถานะการศึกษา อาชีพ อายุ เป็นต้น ทำให้มีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน จึงเป็นเหตุที่ทำให้ต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวและประเภทของนักท่องเที่ยว ว่ามีความแตกต่างกันน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถนำข้อมูลของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเหล่านี้ มาใช้ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับสถานที่ท่องเที่ยว และนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับประเภทของนักท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

(Beach, 1970, p.446) ความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของ Beach แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ อากาศ น้ำ อาหาร ที่พักอาศัย ความต้องการด้านกามารมณ์ การพักผ่อน การขับถ่ายของร่างกาย และการปกป้องรักษาตนเอง

2. ความต้องการที่ขึ้นภายหลัง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการเพื่อนมิตรสหายรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ต้องการความรักความพอใจเป็นที่ต้องการของคนอื่น ความนิยม ความนับถือจากผู้อื่น รวมทั้งความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต

2.2 ความต้องการเกี่ยวกับตนเอง เป็นความต้องการที่แสดงออกถึงความสำคัญของตนเอง นับถือตนเอง ความสำเร็จของตนเอง รวมทั้งความอยากได้ไม่ขึ้นแก่ใคร และมีอิสรภาพ

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539, หน้า 47-49) ความต้องการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์และเป็นแรงกระตุ้นที่ผลักดันให้เกิดการตอบสนองหรือการแสดงพฤติกรรมเพื่อใช้ชีวิตดำรงอยู่ได้และมีความสุขในทางจิตวิทยาได้จำแนกประเภทของความต้องการของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกายที่จำเป็นของมนุษย์ทุกคน เช่น ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค) ความต้องการทางเพศ ความต้องการอากาศหายใจ ความต้องการขับถ่าย เป็นต้น

2. ความต้องการทางจิตใจ (Mental Needs) เป็นความต้องการที่สลับซับซ้อนและเกิดขึ้นจากอิทธิพลของการเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสภาพแวดล้อมซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความต้องการทางจิตใจที่แตกต่างกันไป เช่น ความต้องการความรัก ความต้องการความภาคภูมิใจ ความต้องการมีชื่อเสียง

(ฉัตรยาพร เสมอใจ และมัทนียา สมมิ, 2545, หน้า 100-101) นอกจากความต้องการ 5 ขั้นตอน ของมาสโลว์ ได้จำแนกความต้องการอื่นๆ ที่สำคัญออกเป็นอีก 2 ชนิด คือ

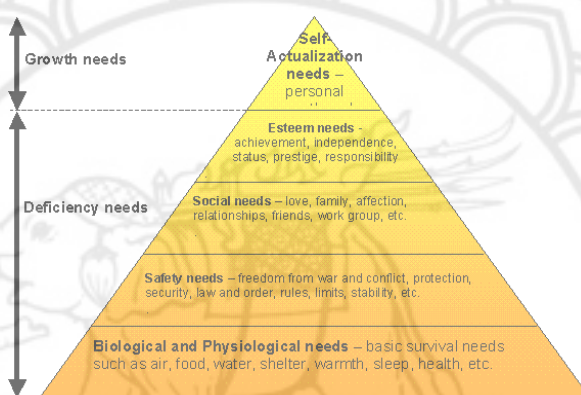
1. ความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic Needs) เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ชอบความสวยงามและความรื่นรมย์ต่างๆ เพื่อความผ่อนคลายและสร้างความสุขให้ตนเองซึ่งการรับรู้ถึงความสวยงามหรือสุนทรียภาพใดๆ ของบุคคลมีความแตกต่างกัน ตามพื้นฐานของความคิดและวัฒนธรรมของบุคคล บุคคลย่อมเลือกสิ่งที่สามารถสร้างสุนทรียภาพให้แก่ตนเองได้มากกว่าก่อนสิ่งสร้างสุนทรียภาพได้น้อยกว่า

2. ความต้องการในการอยากรู้อยากเห็น (Curiosity Needs) เราสามารถกล่าวได้ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งความอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัยสามารถ

สร้างความสนใจให้เสาะหาความจริง ซึ่งนักการตลาดสามารถใช้หลักการของความอยากรู้อยากเห็นในการประยุกต์ใช้ทางการตลาดได้

(เกรียงไกร กิจประเสริฐ, 2550, หน้า32) การศึกษาความต้องการของมนุษย์ เป็นผลผลักดันให้มนุษย์ต่อสัจธรรมและทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ความต้องการของมนุษย์มีระดับความมากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยความทะเยอทะยานหรือรักสันโดษของบุคคลนั้นๆ และมนุษย์ก็ไม่สามารถแทนที่จะได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ

(Dicaprio, 1974, p.243) ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการมาสโลว์ ได้ลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ชั้น คือ

ภาพ 3 แสดงทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการมาสโลว์

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจมากที่สุดและสังเกตเห็นได้ชัดที่สุด จากความต้องการทั้งหมดเป็นความต้องการที่ช่วยการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส แรงขับของร่างกายเหล่านี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความอยู่รอดของร่างกายและของอินทรีย์ ความพึงพอใจที่ได้รับ ในขั้นนี้จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการในขั้นที่สูงกว่าและถ้าบุคคลใดประสบความล้มเหลวที่จะสนองความต้องการพื้นฐานนี้ก็จะไม่ได้รับการกระตุ้น ให้เกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าความต้องการอย่างหนึ่งยังไม่ได้รับความพึงพอใจ บุคคลก็จะอยู่ภายใต้ความต้องการนั้นตลอดไป ซึ่งทำให้ความต้องการอื่นๆ ไม่ปรากฏหรือกลายเป็นความต้องการระดับรองลงไป เช่น คนที่อดอยากหิวโหยเป็นเวลานานจะไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ต่อโลกได้ บุคคลเช่นนี้จะหมกมุ่นอยู่กับการจัดหาบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้มีอาหารไว้รับประทาน

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับความพึงพอใจแล้วบุคคลก็จะพัฒนาการไปสู่ขั้นใหม่ต่อไป ซึ่งขั้นนี้เรียกว่าความต้องการความปลอดภัยหรือความรู้สึกมั่นคง (Safety or Security) มาสโลว์ กล่าวว่าความต้องการความปลอดภัยนี้จะสังเกตได้ง่ายในทารกและในเด็กเล็กๆ เนื่องจากทารกและเด็กเล็กๆ ต้องการความช่วยเหลือและต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ตัวอย่างเช่น ทารกจะรู้สึกกลัวเมื่อถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังหรือเมื่อเขาได้ยินเสียงดังๆ หรือเห็นแสงสว่างมาก ๆ แต่ประสบการณ์และการเรียนรู้จะทำให้ความรู้สึกกลัวหมดไป ดังคำพูดที่ว่า “ฉันไม่กลัวเสียงฟ้าร้องและฟ้าแลบอีกต่อไปแล้ว เพราะฉันรู้ธรรมชาติในการเกิดของมัน” พลังความต้องการความปลอดภัยจะเห็นได้ชัดเจนเช่นกันเมื่อเด็กเกิดความเจ็บป่วย ตัวอย่างเด็กที่ประสบอุบัติเหตุขาหักก็ตระรู้สึกกลัวและอาจแสดงออกด้วยอาการฝันร้ายและความต้องการที่จะได้รับความปกป้องคุ้มครองและการให้กำลังใจ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของเป็นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่น สมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคล กล่าวคือ บุคคลจะรู้สึกเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งไม่มีใครยอมรับ หรือถูกตัดออกจากสังคม ไม่มีเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำนวนเพื่อนๆ ญาติพี่น้อง สามีหรือภรรยาหรือลูกๆ ได้ลดน้อยลงไป นักเรียนที่เข้าโรงเรียนที่ห่างไกลบ้านจะเกิดความต้องการเป็นเจ้าของอย่างยิ่ง และจะแสวงหาอย่างมากที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem Needs) เมื่อความต้องการได้รับความรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นไปอย่างมีเหตุผลและทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจแล้ว พลังผลักดันในขั้นที่ 3 ก็จะลดลงและมีความต้องการในขั้นต่อไปมาแทนที่ กล่าวคือมนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่องออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นความต้องการนับถือตนเอง (Self-Respect) ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from Others)

4.1 ความต้องการนับถือตนเอง (Self-Respect) คือ ความต้องการมีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความแข็งแรง มีความสามารถในตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระ ทุกคนต้องการที่จะรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในงานภารกิจต่างๆ และมีชีวิตที่เด่นดัง

4.2 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from Others) คือ ความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับการยกย่อง ได้รับการยอมรับ ได้รับการความสนใจ มีสถานภาพ มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน และเป็นที่ยอมรับชมยินดี มีความต้องการที่จะได้รับความยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขากระทำซึ่งทำให้รู้สึกว่าคุณค่าความสามารถของเขาได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization Needs) ลำดับขั้นสุดท้าย ถ้าความต้องการลำดับขั้นก่อนๆ ได้ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงก็จะเกิดขึ้น Maslow อธิบายความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ว่าเป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้อย่างเหมาะสมบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขาและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับของเขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน กล่าวโดยสรุปการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงเป็นความต้องการอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะบรรลุถึงจุดสูงสุดของศักยภาพ เช่น นักดนตรีก็ต้องใช้ความสามารถทางด้านดนตรี ศิลปินก็ต้องวาดรูป กวีก็ต้องเขียนโคลงกลอน ถ้าบุคคลเหล่านี้ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ก็เชื่อได้ว่าเขาเหล่านั้นเป็นคนที่รู้จักตนเองอย่างแท้จริง

มาสโลว์แบ่งความต้องการเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (Deficiency Needs) เป็นความต้องการ ระดับต่ำ ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย อีกกลุ่มหนึ่งเป็น ความต้องการก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง (Growth Needs) ได้แก่ ความต้องการทางสังคม เกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่า ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูง จะได้รับการสนองตอบ จากปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง

ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการที่รับการตอบสนองอย่างดีแล้ว จะไม่สามารถเป็นเงื่อนไขจูงใจบุคคลได้อีกต่อไป แม้ผลวิจัย ในเวลาต่อมา ไม่สนับสนุนแนวคิดทั้งหมดของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีลำดับความต้องการของเขา ก็เป็นทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจ ซึ่งมีการพัฒนาในระยะหลังๆ

ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory)

เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Claton Elderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเยล ได้รับปรับปรุงลำดับความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์เสียใหม่ เหลือความต้องการเพียงสามระดับ คือ

ภาพ 4 แสดงทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory)

1. ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) คือความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยในชีวิต เปรียบได้กับความต้องการระดับต่อของมาสโลว์ ย่อโดย E
2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) คือความต้องการต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งในที่ทำงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ตรงกับความต้องการทางสังคมตามแนวคิดของมาสโลว์ ย่อโดย R
3. ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs) คือความต้องการภายใน เพื่อการพัฒนาตัวเอง เพื่อความเจริญเติบโต พัฒนาและใช้ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่ แสวงหาโอกาสในการเอาชนะความท้าทายใหม่ๆ เปรียบได้กับความต้องการชื่อเสียงและการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิตตามแนวคิดของมาสโลว์ ย่อโดย G

มีความแตกต่างสองประการระหว่างทฤษฎี ERG และทฤษฎีลำดับความต้องการ คือ ประการแรก มาสโลว์ยืนยันว่า บุคคลจะหยุดอยู่ที่ความต้องการระดับหนึ่งจนกว่าจะได้รับการตอบสนองแล้ว แต่ทฤษฎี ERG อธิบายว่า ถ้าความต้องการระดับนั้นยังคงไม่ได้รับการตอบสนองต่อไป บุคคลจะเกิดความคับข้องใจ แล้วจะถดถอยลงมาให้ความสนใจในความความต้องการระดับต่ำกว่าอีกครั้งหนึ่ง

ประการที่สอง ทฤษฎี ERG อธิบายว่า ความต้องการมากกว่าหนึ่งระดับอาจเกิดขึ้นได้ในเวลาเดียวกัน หรือบุคคลสามารถถูกจูงใจด้วยความต้องการมากกว่าหนึ่งระดับในเวลาเดียวกัน เช่น ความต้องการเงินเดือนที่สูง (E) พร้อมกับความต้องการทางสังคม (R) และความต้องการโอกาสและอิสระในการคิดตัดสินใจ (G)

ทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory) ของเดวิด ซี แมคเคิลแลนด์

เดวิด ซี แมคเคิลแลนด์ เป็นผู้เสนอทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ขึ้น โดยสรุปว่า คนเราเรียนรู้ความต้องการจากสังคมที่เกี่ยวข้อง ความต้องการจึงถูกก่อตัวและพัฒนาตลอดช่วงชีวิตของแต่ละคน และเรียนรู้ว่าในทางสังคมแล้ว เรามีความต้องการที่สำคัญสามประการ คือ

ภาพ 5 แสดงทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory)

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะทำงานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีมาตรฐานสูงขึ้นในชีวิต มีผู้ต้องการความสำเร็จสูงจะมีลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

- 1.1 มีเป้าหมายในการทำงานสูงชัดเจนและท้าทายความสามารถ
- 1.2 มุ่งที่ความสำเร็จของงานมากกว่ารางวัลหรือผลตอบแทนเป็นเงินทอง
- 1.3 ต้องการข้อมูลย้อนกลับในความก้าวหน้าสู่ความสำเร็จทุกระดับ
- 1.4 รับผิดชอบงานส่วนตัวมากกว่าการมีส่วนร่วมกับผู้อื่น

2. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการที่จะมีส่วนควบคุมสร้างอิทธิพลหรือรับผิดชอบในกิจการของผู้อื่นผู้มีความต้องการอำนาจจะมีลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

- 2.1 แสวงหาโอกาสในการควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น
- 2.2 ชอบการแข่งขันในสถานการณ์ที่มีโอกาสให้ตนเองครอบงำคนอื่นได้
- 2.3 สนุกสนานในการเผชิญหน้าหรือโต้แย้งต่อสู้กับผู้อื่น

ความต้องการอำนาจมีสองลักษณะ คือ อำนาจบุคคล และอำนาจสถาบัน อำนาจบุคคลมุ่งเพื่อประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าองค์กร แต่อำนาจสถาบันมุ่งเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยทำงานร่วมกับคนอื่น

3. ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะรักษามิตรภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไว้อย่างใกล้ชิด ผู้มีความต้องการความผูกพันมีลักษณะ ดังนี้

- 3.1 พยายามสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพและมิตรภาพให้ยั่งยืน
- 3.2 ยากให้บุคคลอื่นขึ้นชอบตัวเอง
- 3.3 สนุกสนานกับงานเลี้ยง กิจกรรมทางสังคมและการพบปะสังสรรค์

สัดส่วนของความต้องการทั้งสามนี้ ในแต่ละคนมีไม่เหมือนกัน บางคนอาจมีความต้องการอำนาจสูงกว่าความต้องการด้านอื่น ในขณะที่อีกคนหนึ่งอาจมีความต้องการความสำเร็จสูง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นส่วนที่แสดงอุปนิสัยของคนคนนั้นได้

ความจำเป็นในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่นักท่องเที่ยวปรารถนาอย่างแท้จริงจากการมาท่องเที่ยวภายในสถานที่ท่องเที่ยว และเพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยว สามารถกำหนดจุดยืนของตนเองได้ว่ากำลังอยู่ในจุดไหน หรือเป็นอะไรสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น เป็นสถานที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องของพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ หรือเป็นจุดแวะให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อทราบถึงสถานะของตนเองก็จะสามารถนำไปปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประวัติและความเป็นมาของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองก่อตั้งปี 2524 โดยโครงการของธนาคารพัฒนาเอเชีย ที่นี้เป็นกลุ่มงานหนึ่งของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก สถาบันวิจัยและเทคโนโลยีประมงทะเล สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น 193 ล้านบาท การจัดแสดงภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ระยอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แสดงสัตว์น้ำมีชีวิต ส่วนที่ 2 เป็นนิทรรศการ และส่วนที่ 3 เป็นพิพิธภัณฑ์ ส่วนแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจะพบกับตู้แสดงสัตว์น้ำมีชีวิต ขนาด 1 – 4 ตัน 43 ตู้ ประกอบด้วยสัตว์น้ำในแนวปะการัง ได้แก่ ปลาการ์ตูน ปลาผีเสื้อ ปลาไหลมอเร่ กุ้งมังกร ดอกไม้ทะเล และม้าน้ำ ส่วนของสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ปลาน้ำจืด ปลากระพง กุ้งทะเล ปูม้า ปูทะเล ส่วนของปลาและสัตว์น้ำที่เป็นอันตราย เช่น ปลาสิงโต ปลากระรังหัวโขน ปลาน้ำจืด ปลาสะลิดหิน แมงดาทะเล และหอยเม่น มีบ่อ ระบบนิเวศชายฝั่งและปะการังน้ำตื้น ซึ่งผู้ชมสามารถใช้มือสัมผัสได้ ที่น่าสนใจคือบ่อแสดงสัตว์น้ำขนาดใหญ่กลางแจ้งหนัก 4,500 ตัน สำหรับสัตว์น้ำขนาดใหญ่เช่น ฉลาม กระเบน ปลาหมอตะเล ปลานกขุนทองหัวโหนก และ บ่ออุโมงค์ขนาด 400 ตัน เพื่อสัมผัสชีวิตใต้ทะเลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังมีบ่อขนาด 280 ตันเป็นที่จัดแสดงเต่าทะเลที่ใกล้สูญพันธุ์ เช่น เต่าตะนุ และเต่ากระ บ่อทรงกระบอก 40 ตันภายในเลี้ยงปลาทุและจากโป๊ะเชือก ส่วนของนิทรรศการ เช่น โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตามแนวพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ปัตตานีและนราธิวาสแบบ และจำลองสัตว์ทะเลที่เลี้ยงลูกด้วยนม ส่วนสุดท้ายเป็นพิพิธภัณฑ์เปลือกหอย จัดแสดงเปลือกหอยชนิดต่างๆ ซึ่งจำแนกชนิดอย่างถูกต้อง จำนวน 150 ชนิด เปิดให้เข้าชมวันพุธ-ศุกร์ 10.00-16.00น. ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 10.00-17.00น. ปิดทำการวันจันทร์และวันอังคาร มีการแสดงให้

อาหารปลาในบ่อขนาด 400 ตัน ทุกวันพฤหัสบดี เสาร์ และอาทิตย์ เวลา 10.30-11.00 น. การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว โดยเส้นสุขุมวิทเลียบกลางเมืองระยองเลี้ยวเข้าทางบ้านเพ สวนสน และตรงเข้าไปยังชายหาด ก็จะพบกับสถานแสดงพันธุ์สัตว์ ระยอง หรือขึ้นรถโดยสารประจำทางปรับอากาศเอกมัยบ้านเพ รถจะจอดที่ท่าเรือฉลวยพิทย บ้านเพ จากนั้นจ้างเหมารถสองแถวหรือมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

ภาพ 6 แสดงแผนที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรากฏว่ามีผลงานที่เกี่ยวข้องคล้ายกัน คือ (ปิยพร ทาวีกุล, 2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านไหล่หิน จังหวัดลำปาง พบว่า 1. ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การที่จะส่งเสริมให้วัดไหล่หินเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ

จะต้องประกอบกับความร่วมมือในหลายๆ ฝ่าย ได้แก่ ชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ องค์การของรัฐที่จะนำซึ่งงบประมาณมาสู่ชุมชนโดยเฉพาะ อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบลไหล่นหิน) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดตัวแทน และใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด 2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่จะพัฒนา ซึ่งในการวิจัยจะมุ่งเน้นในด้าน การพัฒนาเส้นทาง ร้านค้าของที่ระลึก การประชาสัมพันธ์ ความปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้

การพัฒนา เป็นด้านแรกที่จะพานักท่องเที่ยวเข้ามาสู่แหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดิน ดังนั้นการพัฒนาจึงเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นตัวถนนที่ ต้องได้รับการปรับปรุง รวมไปถึงป้ายควรจะเป็นระเบียบๆ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่สับสนและ เดินทางมาลำบาก

ร้านค้าของที่ระลึก เนื่องจากในชุมชนมีกลุ่มแม่บ้านต่างๆ ที่มีอาชีพทำงานฝีมือพื้นบ้าน เพื่อส่งลูกค้าที่สั่งมาหรือในตัวเมืองเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น ผ้าทอ ทอตุ่ง เครื่องจักรสาน บางกลุ่มก็ ทำประเภทอาหาร เช่น มะยมมะหยี่ กล้วยฉาบ ข้าวแต่น เป็นต้น จึงเป็นการไม่ยากที่จะสามารถ สร้างของที่ระลึกหรือของฝากจากชุมชน

การประชาสัมพันธ์ ซึ่งเกิดจากทั้งภาครัฐและชุมชน โดยที่ภาครัฐเป็นฝ่ายเริ่มต้น และ ทางชุมชนเป็นฝ่ายร่วมมือปฏิบัติด้วย เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีเส้นทางที่ต่อเนื่องกัน เพื่อที่จะทำ ให้ นักท่องเที่ยวเป็นที่รู้จัก การแจกจุลสาร การให้บุคคลสำคัญมาเยือน การจัดประเพณีต่างๆ ที่วัด และมียูทิวทศเทศก์มาบรรยาย ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่ง แม้จะดูว่าไม่ ชัดเจนก็ตาม สำหรับวิธีที่ชุมชนได้ใช้ก็คือ การบอกปากต่อปาก ซึ่งถ้า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเห็นว่า ดีก็จะบอกต่อปากต่อปากเอง

ความปลอดภัย ถ้าเป็นโบราณสถานหรือโบราณวัตถุแล้วก็มีผู้ดูแลอยู่แล้วเช่น พระ กรรวมการที่วัด ส่วนโบราณวัตถุก็จะอยู่ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ของวัด ส่วนอันตรายที่จะเกิดกับ นักท่องเที่ยว นั้น ยังไม่เคยเกิดขึ้น แต่ถ้าเป็นการป้องกันก็จะทำกล้องสายตรวจเพื่อให้ตำรวจชุมชน มาดูและความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นการดูแลและวัดให้อยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งบางคนก็ เข้าใจวิธีการอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุได้อย่างถูกต้อง แต่ก็ยังมีหลายคนที่ไม่เข้าใจผิดๆ ทางชุมชนจึงจัดอบรมชาวบ้านเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุที่ถูกต้อง โดยเชิญ เจ้าหน้าที่จากกรมศิลปากรมาบรรยาย แต่ผลออกคือไม่ได้รับความสนใจ เพราะชาวบ้านเบื่อ กับ

การบรรยายแบบเป็นทางการ ดังนั้นจึงเอาแค่ตัวแทนจากชุมชนไปอบรมแทน แล้วกลับมาช่วยอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจ

(จุลยา คำพรรณ, 2546) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน ส่วนใหญ่เดินทางร่วมกับครอบครัว หรือ เพื่อนสนิท โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว และมีความประทับใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณสถานและประวัติศาสตร์ และสถานที่ท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านความมีชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะความต้องการสักการะพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ส่วนปัญหาการท่องเที่ยวที่พบมากที่สุด คือ ถนนแคบ พื้นผิวถนนขรุขระ การเชื่อมต่อกับถนนขาดความต่อเนื่อง

(อาร์ม หุ่นสิริ, 2547) ได้ศึกษา แนวนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์และการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยใช้กลุ่มจักษุศาสตร์ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทองเป็นกลยุทธ์ที่นำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน พบว่าจากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้รัฐบาลต้องปรับแก้แนวทางการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศใหม่ โดยเน้นการพัฒนาไปสู่ภาคชนบทมากขึ้นให้ประชาชนมีการช่วยเหลือตนเอง เน้นการรวมกลุ่มเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นสามารถบอกได้ว่า จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มเกิดขึ้นในลักษณะของการสั่งการจกภาครัฐ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มกันโดยจิตวิญญาณที่บ่งบอกถึงความผูกพัน ความเอื้ออาทร อีกทั้งการประกอบอาชีพของชาวบ้านเป็นการทำแบบเอาแรงงานไปแลกกับเงิน รวมไปถึงการประกอบอาชีพจกสถานที่หมู่บ้านมีไม่กี่กลุ่มซึ่งไม่ใช่คนทั้งหมดของหมู่บ้าน จึงแก้ไขความยากจนได้อย่างไม่ทั่วถึง เป็นเหตุให้ไม่สามารถก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

(เกรียง มหาศิริ, 2547) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับผลกระทบที่มีต่อมาตรการปิดอ่าวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของทางราชการศึกษากรณีจังหวัดชุมพร ผู้ประกอบการชาวประมงเครื่องประมงพื้นบ้าน ผู้ประกอบการชาวประมงเครื่องประมงพาณิชย์และประชาชน มีความคิดเห็นต่อมาตรการปิดอ่าวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของกรมประมงในระดับเหมาะสมอย่างยิ่งในช่วงเดือนการปิดอ่าวคือในเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม ซึ่งเป็นฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้ติดตามศึกษาชีวประวัติ

ของสัตว์น้ำบางชนิดปรากฏว่าสัตว์น้ำดังกล่าวมีไข่ วางไข่และเลี้ยงตัววัยอ่อน ในช่วงเดือน
กุมภาพันธ์-พฤษภาคม

(มณีวรรณ พุทเธียร, 2548) ศึกษาถึงความต้องการของประชาชนท้องถิ่นในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืนในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลจากการศึกษา
พบว่า ความต้องการเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่
อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย ไทรงาม อนุสรณ์
สถานวีรกรรมทุ่งสัมฤทธิ์ และเทศกาลเที่ยวพิมาย ประชาชนต้องการถนนลาดยาง ที่พักสัมพัช
วัฒนธรรมท้องถิ่น ไฟฟ้าให้แสงสว่างในชุมชน การจัดเก็บขยะ พัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น สนับสนุน
แรงงานท้องถิ่น จัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมอีสาน และโครงการปลูกฝังจิตสำนึกแก่เยาวชน

(อศภา ตรียศดลานนท์, 2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาตลาดน้ำวัดไทร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า แนว
ทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาตลาดน้ำวัดไทรต้องการความ
ร่วมมือระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลประโยชน์ ในการ
ค้นหา ตัดสินใจ ดำเนินการ ดำเนินผลและรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยมุ่งพัฒนาสภาพแวดล้อม
ทางธรรมชาติและสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน สรุปได้ว่า

1. แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

1.1 การร่วมในการค้นหาปัญหา พบว่าปัญหาของตลาดน้ำวัดไทรคือ ระบบ
นิเวศน์เสีย ภูมิทัศน์ไม่ได้รับการพัฒนา คนในชุมชนขาดจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อม มี
ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม/วิถีชีวิต จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยมาก

1.2 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือกันในการคิด
ปัญหา และความต้องการ แล้วผู้นำท้องถิ่นหรือนักการเมืองต้องนำปัญหาและความต้องการเหล่านี้
ไปดำเนินการต่อ โดยเน้นจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม และประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำวัดไทรให้
เป็นที่รู้จักมากขึ้น

1.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้นำท้องถิ่น ผู้มี
ส่วนได้ส่วนเสียต้องร่วมดำเนินการ ทั้งในกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และออกกฎท้องถิ่น

1.4 มีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ทุกฝ่ายต้องร่วมประเมินผลการพัฒนา
โดยพิจารณาถึงการลดปัญหาความขัดแย้ง พื้นฟูสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต ในรูปของ
คณะกรรมการ

1.5 มีส่วนร่วมในการวัดผล พบว่า หลังกิจกรรมการพัฒนา ทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในแง่เศรษฐกิจและรายได้ ความภาคภูมิใจ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและการได้รับคะแนนนิยมจากประชาชนในพื้นที่

2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พบว่าต้องมุ่งเน้นการอนุรักษ์และทรัพยากรให้คงนานไว้ที่สุด ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องร่วมมือกันภาคีเครือข่ายและรัฐให้การสนับสนุนเน้นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาในแหล่งธรรมชาติการรักษาระบบนิเวศน์ ให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายในการอนุรักษ์โบราณสถาน ปรับปรุงภูมิทัศน์และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการบริหารหรือร่วมกัน มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักการบริหารจัดการทางการตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์จุดเด่น และมีการวิจัยติดตามประเมินผล

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา พบว่ายังมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องการเปิดประตูน้ำ ชุมชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อย มีการย้ายของคนต่างถิ่นเข้ามามากขึ้นทำให้ความผูกพันของคนในชุมชนน้อยลง จึงเป็นเหตุในการทำขาดความจริงจังในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีน้ำเน่าเสียในคลอง ประชาชนขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด คลองมีสภาพแคบไม่สามารถขยายได้ โดยขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากผู้เกี่ยวข้อง

(พะจิต ตามประทีป, 2549) ศึกษาเรื่องการวางแผนกลยุทธ์แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชน ภาคีรัฐ ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว สนใจท่องเที่ยวโบราณสถานในจังหวัดชัยนาทเป็นลำดับแรก และสนใจสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นลำดับสอง กลุ่มตัวอย่างมุ่งหวังให้ภาครัฐบูรณะโบราณสถานและที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ต้องการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว และต้องการได้รับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหน่วยงานภาครัฐด้วย

(วีณา ชุ่มบัณฑิต, 2549) ศึกษาการวางแผนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร วิสัยทัศน์ คือ จังหวัดสมุทรสาครจะพัฒนาสู่การเป็นเมืองประมงในฐานะส่วนหนึ่งของครัวโลก เป็นเมืองที่น่าอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เป็นอีกทางเลือกใหม่สำหรับการท่องเที่ยว และเป็นผู้นำการศึกษาาระบบประมงและสัตว์น้ำ พัฒนาเป็นศูนย์วิจัยและศึกษาระบบประมงและสัตว์น้ำ ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ มีทิศทางการพัฒนาสู่การเป็นเมืองประมง ศูนย์กลางแห่งการผลิตอาหารทะเลเพื่อความเป็นหนึ่งในฐานะส่วนหนึ่งของครัวโลก พัฒนาเป็นศูนย์วิจัยและศึกษาระบบประมงและสัตว์น้ำ พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อาศัย และ

พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทางเลือกใหม่ที่ไกลจากกรุงเทพมหานคร นอกเหนือจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

(สุจินดา เลิศสิริมงคลสุข, 2549) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า อบจ. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยและการดำเนินงานต่างต้องเกิดการยอมรับจากคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมีการกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนไว้สำหรับให้ อบจ. ถือปฏิบัติ และควรพัฒนาบุคลากรขององค์กรในทุกฝ่ายพร้อมๆกัน ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายปฏิบัติการ เพื่อให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และอบจ. ควรให้ความสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นแก่กลุ่มทุกอาชีพ โดยนำเสนอทุกช่องทาง ทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การกระจายทั่วถึงเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด

(สุนทร เพชรล้อมทอง, 2549) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของกรรมการป่าชุมชนต่อการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาป่าชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่ากรรมการป่าชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานป่าชุมชนมีความเหมาะสมมาก แต่การให้ความร่วมมือในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และการฟื้นฟูสภาพป่า ยังมีการดำเนินงานเป็นครั้งคราว ดังนั้น รัฐควรออกกฎหมายป่าชุมชนมาบังคับใช้ เพื่อเป็นกฎหมายมารองรับการดำเนินงานป่าชุมชนและเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นว่า การดำเนินป่าชุมชนก็เพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยแท้จริง เช่น การจัดการป่าชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่า การตัดไม้ การแปรรูปไม้เพื่อใช้สอยในครัวเรือน ความมั่นใจที่จะเข้าไปดำเนินการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าในกรณีที่ป่าชุมชนอยู่ในเขตสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการจูงใจให้กรรมการป่าชุมชนและสมาชิกมีการพัฒนาดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการฟื้นฟูป่าให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ป่าชุมชนมีสภาพสมบูรณ์และเป็นแหล่งพึ่งพิงของชุมชนได้อย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(ธิดา ชูทวี, 2550) จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชายหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา พบว่าความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวชายหาดสมิหลาและมีความมุ่งหมายและตั้งใจจะไปแสวงหาความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยอื่นๆ นับเป็นองค์ประกอบเกื้อหนุนเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวสมบูรณ์เท่านั้น ประกอบกับหาดสมิหลามีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางธรรมชาติชายฝั่งทะเลไปมาก มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

และมีร้านค้าเกิดขึ้นมากมายเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัด จึงทำให้มีการเน้นการพัฒนาการบริการนักท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิง เป็นจุดขายให้กับนักท่องเที่ยว ในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิ่งอำนวยความสะดวกถือเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ

(สมพงษ์ พลายงาม, 2551) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของทหารเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนของจังหวัดทหารบกราชบุรี พบว่า ความคิดเห็นของทหารกับบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมากกว่าที่ปฏิบัติจริง อาจเป็นเพราะบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนของจังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นบทบาทซึ่งเป็นรูปธรรมสามารถมองเห็นการกระทำได้ และในบทบาทที่ปฏิบัติจริงบางด้าน ทหารบางอาจจะไม่ได้รับทราบข่าวสารหรือรับทราบการปฏิบัติในด้านนั้นๆ โดยตรง หรือไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ทหารที่มีระยะเวลาในการรับราชการ มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนมากกว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการรับราชการต่ำกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาการรับราชการ 10-20 ปี อาจเนื่องจากทหารที่มีระยะเวลาการรับราชการมากกว่า 20 ปี มีประสบการณ์และผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานมาก จึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดทหารบกราชบุรี มากกว่าและแตกต่างกับทหารที่มีระยะเวลาในการรับราชการน้อยกว่า

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้มีความยั่งยืนไม่เพียงเฉพาะการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีกระบวนการการพัฒนาในหลายๆ ด้าน จากการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันจากหลายๆ ฝ่าย จึงจะทำให้การพัฒนานั้นลุล่วงไปได้และมีประสิทธิภาพที่สามารถสร้างผลให้เห็นได้เด่นชัดนอกจากนั้นยังต้องรับฟังความคิดเห็นในด้านต่างๆ ต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ว่าจะเป็นทั้งในชุมชนใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น การปรับปรุงพื้นที่ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรของภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจะนำมาปรับปรุงในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ก็ต้องคอยดูแลให้บริการข้อมูลความรู้ อำนวยความสะดวกสิ่งต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปรับปรุงพื้นที่ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำโดยการทำแบบสำรวจต่างๆ ตลอดจนไปถึงปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวเองที่มาเยี่ยมชมภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำมีความสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำของไทย ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้สืบไปอีกยาวนาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมีจำนวน 644,422 คน (ประจำปีงบประมาณ 2551-2552, ข้อมูลจากสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้แนวคิดของ Taro Yamane โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างดังนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง มีจำนวนมากกว่า 100,000 คนต่อปี โดยแทนค่าในสูตรของ Taro Yamane จากค่าดังกล่าว ผู้วิจัยจึงจะทำการออกแบบสอบถามเชิงปริมาณจำนวน 400 ชุด

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้แนวคิดของ Yamane โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม

โดยกำหนด = $\pm 5\%$ ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 %

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและขั้นตอนที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย 1 ชุด ดังนี้

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดระยอง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการโดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดระยอง จำนวน 15 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตรวัดแบบ Scale ชนิด 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีศักยภาพมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีศักยภาพมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีศักยภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีศักยภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีศักยภาพน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองจำนวน 14 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตรวัดแบบ Scale ชนิด 5 ระดับ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีความต้องการมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีความต้องการมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีความต้องการปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีความต้องการน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่ามีความต้องการน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แก้ไข

ความถูกต้อง ความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา และปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนการนำไปทดลองใช้ (Try out)

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรนักท่องเที่ยวจำนวน 30 ราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองมาใช้ตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ตามแบบของครอนบราค (Cronbrach) โดยหาค่าจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (-Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จะเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง จำนวน 400 ชุด
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร บทความ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติ 2 ประเภทในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

1. การรายงานผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์สมมุติฐานทั้ง 3 ข้อ โดยมีการใช้สถิติการวิจัยดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ใช้สถิติทดสอบหาความสัมพันธ์แบบไคสแควร์ (Chi-Square)

สมมุติฐานข้อที่ 2 ใช้สถิติทดสอบหาความแตกต่างค่าเอฟ (F-Test) หรือการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่

สมมุติฐานข้อที่ 3 ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

สมมุติฐานทั้ง 3 ข้อจะใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษา โดยแบ่งการนำเสนอต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์คุณสมบัติส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตาราง 2 แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	146	36.5
หญิง	254	63.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 2 พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เกินครึ่งเป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.5 ขณะที่เพศชายมีเพียง ร้อยละ 36.5

ตาราง 3 แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
15 – 20 ปี	95	23.8
21 – 30 ปี	174	43.5
31 – 40 ปี	89	22.2
41 - 45 ปี	16	4.0
45 ปีขึ้นไป	26	6.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 3 พบว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 43.5 รองลงมา 15 – 20 ปี ร้อยละ 23.8 และ 31 – 40 ปี อีกร้อยละ 22.2

ตาราง 4 แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	126	31.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	90	22.5
ธุรกิจส่วนตัว	63	15.8
พนักงานบริษัท	111	27.8
อาชีพอื่น ๆ	10	2.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนมากเป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 31.5 รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 27.8 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 22.5 และประกอบธุรกิจส่วนตัวอีกร้อยละ 15.8

ตาราง 5 แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือต่ำกว่า	136	34.0
ปวส./อนุปริญญา	40	10.0
ปริญญาตรี	184	46.0
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	40	10.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนมากจะมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.0 รองลงมา เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช หรือต่ำกว่า ร้อยละ 34.0

ตาราง 6 แสดงคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	89	22.2
5,001 – 10,000 บาท	96	24.0
10,001 – 20,000 บาท	132	33.0
20,001 – 30,000 บาท	50	12.5
มากกว่า 30,000 บาท	33	8.2
รวม	400	100.0

จากตาราง 6 พบว่า รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนมากอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน รองลงมา 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 24.0 และ ต่ำกว่า 5,000 บาท อีกร้อยละ 22.2

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เกินครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.5) ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี (ร้อยละ 43.5) โดยส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 31.5) มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 46.0) และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.0)

ตาราง 7 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	จำนวน	ร้อยละ
พักผ่อนหย่อนใจ	302	75.5
เพื่อศึกษาหาความรู้	75	18.8
เพื่อทำรายงาน/ทำวิจัย	11	2.8
อื่นๆ	12	3.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 75.5 ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมา เพื่อศึกษาหาความรู้ ร้อยละ 18.8

ตาราง 8 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางมาคนเดียว	8	2.0
2 - 5 คน	174	43.5
6 - 10 คน	78	19.5
มากกว่า 10 คน	140	35.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่ม 2-5 คน ร้อยละ 43.5 รองลงมาจะมากกว่า 10 คน ร้อยละ 35.0 และ 6 - 10 คน ร้อยละ 19.5 ขณะที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาคนเดียวมีเพียงร้อยละ 2.0

ตาราง 9 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง	33	8.2
เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	245	61.2
เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ซื้อโปรแกรมทัวร์	37	9.2
เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	85	21.2
รวม	400	100.0

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเกินครึ่ง เดินทางมาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาจะเป็นการเดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม ร้อยละ 21.2

ตาราง 10 แสดงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100 บาท	161	40.2
101 – 200 บาท	104	26.0
201 – 300 บาท	51	12.8
มากกว่า 300 บาท	84	21.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 10 พบว่า ค่าใช้จ่ายที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 100 บาท ร้อยละ 40.2 รองลงมาเสียค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 101 – 200 บาท ร้อยละ 26.0 และมากกว่า 300 บาท อีกร้อยละ 21.0

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ซึ่งมีระดับการวิเคราะห์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ความเห็นว่ามีศักยภาพมากที่สุด มีความต้องการมากที่สุดคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ความเห็นว่ามีศักยภาพมาก มีความต้องการมากคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ความเห็นว่ามีศักยภาพปานกลางมีความต้องการปานกลางคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ความเห็นว่ามีศักยภาพน้อย มีความเห็นว่ามีความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ความเห็นว่ามีศักยภาพน้อยที่สุด มีความต้องการน้อยที่สุด

ตาราง 11 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ	3.79	.747	มาก
1. มีปริมาณสัตว์น้ำที่หาชมได้ยากที่ไม่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ	3.84	.842	มาก
2. ปริมาณสัตว์น้ำที่จัดแสดงมีเพียงพอต่อการรับชม	3.79	.882	มาก
3. มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถหาชมได้จากสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำหรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำที่ไหนมาก่อน	3.57	.963	มาก
4. พันธุ์สัตว์น้ำที่จัดแสดงมีความน่าสนใจเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวศึกษา หาความรู้	3.97	.808	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.61	.665	มาก
5. ที่จอดรถมีเพียงพอที่จะสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ๆ ที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะได้	4.20	.789	มาก
6. ห้องน้ำมีปริมาณที่เพียงพอ สะอาด สามารถพบเห็นได้ง่าย	3.89	.882	มาก
7. ร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้	3.12	1.141	ปานกลาง
8. มีป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย	3.47	.991	ปานกลาง
9. มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ	3.38	1.031	ปานกลาง
ด้านบรรยากาศภายใน	3.88	.687	มาก
10. มีการตกแต่งภายในระหว่างการเดินชมอย่างสวยงาม ช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจยิ่งขึ้น	3.74	.862	มาก
11. มีป้ายอธิบายลักษณะและรายละเอียดของสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	3.96	.784	มาก
12. ภายในบริเวณที่จัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำมีความสะอาด ระเบียบเรียบร้อย	3.95	.800	มาก
ด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง	3.64	.696	มาก
13. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัด	3.80	.788	มาก
14. ท่านให้ความสำคัญในการที่จะมาท่องเที่ยวภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเป็นอันดับต้นๆ	3.71	.805	มาก
15. ท่านมีความคิดว่า ถ้าไม่ได้มาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแล้ว เหมือนกับมาไม่ถึงจังหวัดระยอง	3.40	.926	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นว่าศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านบรรยากาศภายใน ($\bar{x} = 3.88$) (S.D = .687) ด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 3.79$) (S.D = .747) ด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ($\bar{x} = 3.64$) (S.D = .696) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.61$) (S.D = .665)

เมื่อพิจารณารายการสามารถเรียงตามลำดับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ดังนี้ คือ ที่จอดรถมีเพียงพอที่จะสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ๆ ที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะได้ ($\bar{x} = 4.20$) (S.D = .789) พันธุ์สัตว์น้ำที่จัดแสดงมีความน่าสนใจเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ศึกษา หาความรู้ ($\bar{x} = 3.97$) (S.D = .808) มีป้ายอธิบายลักษณะและรายละเอียดของสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย ($\bar{x} = 3.96$) (S.D = .784) ภายในบริเวณที่จัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำมีความสะอาด เรียบร้อย ($\bar{x} = 3.95$) (S.D = .800) ห้องน้ำมีปริมาณที่เพียงพอ สะอาด สามารถพบเห็นได้ง่าย ($\bar{x} = 3.89$) (S.D = .882) มีปริมาณสัตว์น้ำที่หาชมได้ยากที่ไม่สามารถพบเห็นได้ โดยทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ ($\bar{x} = 3.84$) (S.D = .842) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัด ($\bar{x} = 3.80$) (S.D = .788) และปริมาณสัตว์น้ำที่จัดแสดงมีเพียงพอต่อการรับชม ($\bar{x} = 3.79$) (S.D = .882)

อย่างไรก็ตาม มีส่วนที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย ($\bar{x} = 3.47$) (S.D = .991) มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 3.38$) (S.D = 1.031) และร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ($\bar{x} = 3.12$) (S.D = 1.141)

ตาราง 12 แสดงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดระยอง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน	3.85	.682	มาก
1. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น	3.85	.819	มาก
2. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม	3.81	.811	มาก
3. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น	3.89	.883	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดระยอง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
4. ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้นกว่านี้	3.83	.871	มาก
ด้านราคาในการเข้าชม	3.36	1.001	ปานกลาง
5. ท่านต้องการให้ราคาเข้าชมการแสดงมีความเหมาะสมกว่านี้	3.18	1.196	ปานกลาง
6. ท่านต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสมกว่านี้	3.53	1.069	มาก
ด้านสถานที่ตั้ง	3.49	.723	ปานกลาง
7. ท่านต้องการให้พื้นที่จอดรถมากกว่านี้	3.04	1.181	ปานกลาง
8. ท่านต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทางมาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำชัดเจนกว่านี้	3.78	.972	มาก
9. ท่านต้องการให้มีความปลอดภัยในระหว่างการเข้าชม (จากการที่ได้สังเกตบริเวณภายในสถานที่จัดแสดง)	3.48	1.033	ปานกลาง
10. ท่านต้องการให้ที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท มากกว่านี้	3.65	1.010	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	4.11	.635	มาก
11. ท่านต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมต่างๆ มากกว่านี้	4.03	.810	มาก
12. ท่านต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม	4.05	.795	มาก
13. ท่านต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	4.13	.773	มาก
14. ท่านต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่ออนุรักษ์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	4.23	.785	มาก

จากตารางที่ 12 จะพบว่า ในด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง นั้นมีทั้งที่อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คือ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.11$) (S.D. = .635) และด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ($\bar{x} = 3.85$) (S.D. = .682) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ด้านสถานที่ตั้ง ($\bar{x} = 3.49$) (S.D. = .723) ด้านราคาในการเข้าชม ($\bar{x} = 3.36$) (S.D. = 1.001)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ สามารถเรียงลำดับสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 4.23$) (S.D. = .785) ต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ($\bar{x} = 4.13$) (S.D. = .773) ต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม ($\bar{x} = 4.05$) (S.D. = .795) ต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมต่างๆ มากกว่านี้ ($\bar{x} = 4.03$) (S.D. = .810) ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น ($\bar{x} = 3.89$) (S.D. = .883) ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ($\bar{x} = 3.85$) (S.D. = .819) ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้นกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.83$) (S.D. = .871) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.81$) (S.D. = .811) ต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทางมาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำชัดเจนกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.78$) (S.D. = .972) ต้องการให้ที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท มากกว่านี้ ($\bar{x} = 3.65$) (S.D. = 1.010) และต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสมกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.53$) (S.D. = 1.069)

ส่วนสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ต้องการให้มีความปลอดภัยในระหว่างการเข้าชม (จากการที่ได้สังเกตบริเวณภายในสถานที่จัดแสดง) ($\bar{x} = 3.48$) (S.D. = 1.033) ต้องการให้ราคาเข้าชมการแสดงมีความเหมาะสมกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.18$) (S.D. = 1.196) และต้องการให้พื้นที่จอดรถมากกว่านี้ ($\bar{x} = 3.04$) (S.D. = 1.181)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐาน 1 คุณสมบัติส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ จุดประสงค์ของการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานได้ดังนี้

H0: เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ *มีความสัมพันธ์*กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

H1: เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ *ไม่มีความสัมพันธ์*กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ใช้สถิติทดสอบหาความสัมพันธ์แบบไคสแควร์ (Chi-Square)

สมมุติฐาน 1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ชาย		หญิง		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง						
1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	112	76.7	190	74.8	8.573	0.036*
2.) เพื่อศึกษาหาความรู้	21	14.4	54	21.3		
3.) เพื่อทำรายงาน/ทำวิจัย	8	5.5	3	1.2		
4.) อื่นๆ	5	3.4	7	2.8		
รวม	146	100.0	254	100.0		
จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองของท่าน						
1.) เดินทางมาคนเดียว	4	2.7	4	1.6	5.082	0.166
2.) 2 - 5 คน	73	50.0	101	39.8		
3.) 6 - 10 คน	25	17.1	53	20.9		
4.) มากกว่า 10 คน	44	30.1	96	37.8		
รวม	146	100.0	254	100.0		

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมगत่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ชาย		หญิง		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง						
1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง	17	11.6	16	6.3	10.921	0.012*
2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	92	63.0	153	60.2		
3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ซื้อโปรแกรมทัวร์	17	11.6	20	7.9		
4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	20	13.7	65	25.6		
รวม	146	100.0	254	100.0		
จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่างๆ ภายใน เป็นต้น)						
1.) ต่ำกว่า 100 บาท	55	37.7	106	41.7	4.030	0.258
2.) 101 – 200 บาท	41	28.1	63	24.8		
3.) 201 – 300 บาท	14	9.6	37	14.6		
4.) มากกว่า 300 บาท	36	24.7	48	18.9		
รวม	146	100.0	254	100.0		

จากตาราง 13 พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.036) และลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.012) ดังนั้น เพศของนักท่องเที่ยวจึงมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.2 อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	15 - 20 ปี		21 - 30 ปี		31 - 40 ปี		41 - 45 ปี		> 45 ปี		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง												
1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	60	63.2	144	82.8	71	79.8	11	68.8	16	61.5	32.103	.001*
2.) เพื่อศึกษาหาความรู้	31	32.6	19	10.9	12	13.5	5	31.2	8	30.8		
3.) เพื่อทำรายงานทำวิจัย	1	1.1	8	4.6	1	1.1	0	.0	1	3.8		
4.) อื่นๆ	3	3.2	3	1.7	5	5.6	0	.0	1	3.8		
รวม	95	100.0	174	100.0	89	100.0	16	100.0	26	100.0		
จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง												
1.) เดินทางมาคนเดียว	2	2.1	3	1.7	2	2.2	0	.0	1	3.8	68.000	.000*
2.) 2 - 5 คน	16	16.8	95	54.6	51	57.3	5	31.2	7	26.9		
3.) 6 - 10 คน	17	17.9	36	20.7	18	20.2	2	12.5	5	19.2		
4.) มากกว่า 10 คน	60	63.2	40	23.0	18	20.2	9	56.2	13	50.0		
รวม	95	100.0	174	100.0	89	100.0	16	100.0	26	100.0		

ตาราง 14 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	15 – 20 ปี		21 – 30 ปี		31 – 40 ปี		41 – 45 ปี		> 45 ปี		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ												
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง												
1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง	18	18.9	13	7.5	1	1.1	0	.0	1	3.8	99.493	.000*
2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	23	24.2	133	76.4	66	74.2	9	56.2	14	53.8		
3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ชื่อโปรแกรมทัวร์	20	21.1	9	5.2	5	5.6	0	.0	3	11.5		
4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	34	35.8	19	10.9	17	19.1	7	43.8	8	30.8		
รวม	95	100.0	174	100.0	89	100.0	16	100.0	26	100.0		
จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ												
อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม												
ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่างๆ ภายใน เป็นต้น)												
1.) ต่ำกว่า 100 บาท	50	52.6	73	42.0	25	28.1	5	31.2	8	30.8	20.510	.058
2.) 101 – 200 บาท	19	20.0	45	25.9	30	33.7	5	31.2	5	19.2		
3.) 201 – 300 บาท	8	8.4	24	13.8	15	16.9	1	6.2	3	11.5		
4.) มากกว่า 300 บาท	18	18.9	32	18.4	19	21.3	5	31.2	10	38.5		
รวม	95	100.0	174	100.0	89	100.0	16	100.0	26	100.0		

จากตาราง 14 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) ดังนั้น อายุของนักท่องเที่ยวจึงมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.3 อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001 – 10,000 บาท		10,001 – 20,000 บาท		20,001 – 30,000 บาท		มากกว่า 30,000 บาท		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง											
1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	57	64.0	69	71.9	107	81.1	42	84.0	27	81.8	19.529	.077
2.) เพื่อศึกษาหาความรู้	27	30.3	21	21.9	17	12.9	7	14.0	3	9.1		
3.) เพื่อทำรายงาน/ทำวิจัย	2	2.2	4	4.2	3	2.3	0	.0	2	6.1		
4.) อื่นๆ	3	3.4	2	2.1	5	3.8	1	2.0	1	3.0		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		
จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองของท่าน												
1.) เดินทางมาคนเดียว	0	.0	4	4.2	3	2.3	0	.0	1	3.0	40.919	.000*
2.) 2 - 5 คน	21	23.6	52	54.2	61	46.2	22	44.0	18	54.5		
3.) 6 - 10 คน	17	19.1	15	15.6	25	18.9	12	24.0	9	27.3		
4.) มากกว่า 10 คน	51	57.3	25	26.0	43	32.6	16	32.0	5	15.2		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		

ตาราง 15 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001 – 10,000 บาท		10,001 – 20,000 บาท		20,001 – 30,000 บาท		มากกว่า 30,000 บาท		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง											
1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง	19	21.3	9	9.4	5	3.8	0	.0	0	.0	82.102	.000*
2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	21	23.6	66	68.8	96	72.7	35	70.0	27	81.8		
3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ซื้อโปรแกรมทัวร์	17	19.1	4	4.2	9	6.8	4	8.0	3	9.1		
4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	32	36.0	17	17.7	22	16.7	11	22.0	3	9.1		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		
จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่าง ๆ ภายใน เป็นต้น)												
1.) ต่ำกว่า 100 บาท	48	53.9	46	47.9	42	31.8	16	32.0	9	27.3	34.602	.001*
2.) 101 – 200 บาท	17	19.1	31	32.3	39	29.5	11	22.0	6	18.2		
3.) 201 – 300 บาท	8	9.0	6	6.2	25	18.9	6	12.0	6	18.2		
4.) มากกว่า 300 บาท	16	18.0	13	13.5	26	19.7	17	34.0	12	36.4		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		

จากตาราง 15 พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.008) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ดังนั้น อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.4 การศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยว	ม.ปลาย/ ปวช. หรือ ต่ำกว่า		ปวส./ อนุปริญญา		ปริญญาตรี		ปริญญาโท หรือสูงกว่า		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง									
1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	92	67.6	31	77.5	149	81.0	30	75.0	20.182	.017*
2.) เพื่อศึกษาหาความรู้	39	28.7	3	7.5	26	14.1	7	17.5		
3.) เพื่อทำรายงานทำวิจัย	2	1.5	3	7.5	4	2.2	2	5.0		
4.) อื่นๆ	3	2.2	3	7.5	5	2.7	1	2.5		
รวม	136	100.0	40	100.0	184	100.0	40	100.0		
จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองของท่าน										
1.) เดินทางมาคนเดียว	3	2.2	1	2.5	3	1.6	1	2.5	26.082	.002*
2.) 2-5 คน	43	31.6	19	47.5	96	52.2	16	40.0		
3.) 6-10 คน	21	15.4	10	25.0	39	21.2	8	20.0		
4.) มากกว่า 10 คน	69	50.7	10	25.0	46	25.0	15	37.5		
รวม	136	100.0	40	100.0	184	100.0	40	100.0		

ตาราง 16 (ต่อ)

พฤติกรรมगत่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยว	ม.ปลาย/ ปวช. หรือ ต่ำกว่า		ปวส./ อนุปริญญา		ปริญญาตรี		ปริญญาโท หรือสูงกว่า		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง									
1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสาร ประจำทาง	19	14.0	2	5.0	12	6.5	0	.0	44.865	.000*
2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	58	42.6	26	65.0	137	74.5	24	60.0		
3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ชื่อ โปรแกรมทัวร์	21	15.4	3	7.5	10	5.4	3	7.5		
4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/ สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	38	27.9	9	22.5	25	13.6	13	32.5		
รวม	136	100.0	40	100.0	184	100.0	40	100.0		
จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่างๆ ภายใน เป็นต้น)										
1.) ต่ำกว่า 100 บาท	65	47.8	14	35.0	69	37.5	13	32.5	8.518	.483
2.) 101 – 200 บาท	37	27.2	10	25.0	47	25.5	10	25.0		
3.) 201 – 300 บาท	12	8.8	6	15.0	27	14.7	6	15.0		
4.) มากกว่า 300 บาท	22	16.2	10	25.0	41	22.3	11	27.5		
รวม	136	100.0	40	100.0	184	100.0	40	100.0		

จากตาราง 16 พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.017) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.002) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ดังนั้น ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐาน 1.5 รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001 – 10,000 บาท		10,001 – 20,000 บาท		20,001 – 30,000 บาท		มากกว่า 30,000 บาท		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง												
1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	57	64.0	69	71.9	107	81.1	42	84.0	27	81.8	19.529	.077
2.) เพื่อศึกษาหาความรู้	27	30.3	21	21.9	17	12.9	7	14.0	3	9.1		
3.) เพื่อทำรายงาน/ทำวิจัย	2	2.2	4	4.2	3	2.3	0	.0	2	6.1		
4.) อื่นๆ	3	3.4	2	2.1	5	3.8	1	2.0	1	3.0		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		
จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองของท่าน												
1.) เดินทางมาคนเดียว	0	.0	4	4.2	3	2.3	0	.0	1	3.0	40.919	.000*
2.) 2-5 คน	21	23.6	52	54.2	61	46.2	22	44.0	18	54.5		
3.) 6-10 คน	17	19.1	15	15.6	25	18.9	12	24.0	9	27.3		
4.) มากกว่า 10 คน	51	57.3	25	26.0	43	32.6	16	32.0	5	15.2		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		
ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง												
1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง	19	21.3	9	9.4	5	3.8	0	.0	0	.0	82.102	.000*
2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล	21	23.6	66	68.8	96	72.7	35	70.0	27	81.8		
3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ซื้อโปรแกรมทัวร์	17	19.1	4	4.2	9	6.8	4	8.0	3	9.1		
4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม	32	36.0	17	17.7	22	16.7	11	22.0	3	9.1		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		
จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่างๆ ภายใน เป็นต้น)												
1.) ต่ำกว่า 100 บาท	48	53.9	46	47.9	42	31.8	16	32.0	9	27.3	34.602	.001*
2.) 101 – 200 บาท	17	19.1	31	32.3	39	29.5	11	22.0	6	18.2		

ตาราง 17 (ต่อ)

พฤติกรรมกรท่งเที่ยว ของนักท่งเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท		5,001 – 10,000 บาท		10,001 – 20,000 บาท		20,001 – 30,000 บาท		มากกว่า 30,000 บาท		χ^2	Sig.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	3.) 201 – 300 บาท	8	9.0	6	6.2	25	18.9	6	12.0	6		
4.) มากกว่า 300 บาท	16	18.0	13	13.5	26	19.7	17	34.0	12	36.4		
รวม	89	100.0	96	100.0	132	100.0	50	100.0	33	100.0		

จากตาราง 17 พบว่า รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่งเที่ยวที่เข้ามาท่งเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จำนวนของสมาชิกที่มาท่งเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ลักษณะการเดินทางมาท่งเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) และจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (Sig. = 0.001) ดังนั้น รายได้ต่อเดือนของนักท่งเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมกรเข้ามาท่งเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 2 พฤติกรรมของนักท่งเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ราคา สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์

สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานได้ดังนี้

H0 : พฤติกรรมของนักท่งเที่ยวที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

H1 : พฤติกรรมของนักท่งเที่ยวที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการของนักท่งเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

สมมติฐานที่ 2.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 18 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	5.719	1.906	4.192	.006*
ภายในกลุ่ม	396	180.061	.455		
รวม	399	185.780			

จากตาราง 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในที่แตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตารางที่ 19

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

จุดประสงค์		เพื่อพักผ่อน หย่อนใจ	เพื่อศึกษาหา ความรู้	เพื่อทำรายงาน/ วิจัย	อื่นๆ
	\bar{x}	3.27	3.65	3.91	3.25
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	3.27	1.000	.033*	.218	1.000
เพื่อศึกษาหาความรู้	3.65	-	1.000	.879	.645
เพื่อทำรายงาน/วิจัย	3.91	-	-	1.000	.467
อื่นๆ	3.25	-	-	-	1.000

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ กับ เพื่อค้นหาความรู้ มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเพื่อศึกษาหาความรู้มีความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 20 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม การท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	12.164	4.055	4.145	.007*
ภายในกลุ่ม	396	387.321	.978		
รวม	399	399.484			

จากตาราง 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมมาท่องเที่ยวใน ด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาเข้าชม พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชมที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชมที่แตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 21

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

จุดประสงค์	เพื่อพักผ่อน หย่อนใจ	เพื่อศึกษาหา ความรู้	เพื่อทำรายงาน/ วิจัย	อื่นๆ	
\bar{x}	3.79	4.06	4.02	3.52	
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	3.79	1.000	.030*	.760	.581
เพื่อศึกษาหาความรู้	4.06	-	1.000	.999	.087
เพื่อทำรายงาน/วิจัย	4.02	-	-	1.000	.366
อื่นๆ	3.52	-	-	-	1.000

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ กับ เพื่อค้นหาความรู้ มีความต้องการในสถานที่ตั้งที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเพื่อศึกษาหาความรู้ มีความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 22 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.552	1.184	2.286	.078
ภายในกลุ่ม	396	205.067	.518		
รวม	399	208.619			

จากตาราง 22 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตาราง 23 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.817	.606	1.507	.212
ภายในกลุ่ม	396	159.093	.402		
รวม	399	160.910			

จากตาราง 23 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

เมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 24 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	18.425	6.142	14.533	.000*
ภายในกลุ่ม	396	167.355	.423		
รวม	399	185.780			

จากตาราง 24 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 25

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

จำนวนของสมาชิก ที่มาท่องเที่ยว		มาคนเดียว	2-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
	\bar{x}	4.16	3.74	3.58	4.11
เดินทางมาคนเดียว	4.16	1.000	.366	.126	.998
2-5 คน	3.74	-	1.000	.353	.000*
6-10 คน	3.58	-	-	1.000	.000*
มากกว่า 10 คน	4.11	-	-	-	1.000

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน กับ มากกว่า 10 คน กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 6-10 คน กับ มากกว่า 10 คน มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่า 10 คน มีความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน และ 6-10 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 26 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม การท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	41.765	13.922	15.411	.000*
ภายในกลุ่ม	396	357.720	.903		
รวม	399	399.484			

จากตาราง 26 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม ที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชมแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

จำนวนของสมาชิก ที่มาท่องเที่ยว		มาคนเดียว	2-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
\bar{x}		3.06	3.12	3.13	3.79
เดินทางมาคนเดียว	3.06	1.000	.999	.998	.213
2-5 คน	3.12	-	1.000	1.000	.000*
6-10 คน	3.13	-	-	1.000	.000*
มากกว่า 10 คน	3.79	-	-	-	1.000

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน กับ มากกว่า 10 คน กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 6-10 คน กับ มากกว่า 10 คน มีความต้องการในด้านราคาการเข้าชมที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่า 10 คน มีความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาการเข้าชมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน และ 6-10 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 28 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	5.730	1.910	3.728	.011*
ภายในกลุ่ม	396	202.888	.512		
รวม	399	208.619			

จากตาราง 28 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้งพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง ที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้งแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 29

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

จำนวนของสมาชิก ที่มาท่องเที่ยว		มาคนเดียว	2-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
\bar{x}		3.72	3.40	3.38	3.64
เดินทางมาคนเดียว	3.72	1.000	.687	.650	.992
2-5 คน	3.40	-	1.000	.995	.042*
6-10 คน	3.38	-	-	1.000	.089
มากกว่า 10 คน	3.64	-	-	-	1.000

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน กับ มากกว่า 10 คน มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่า 10 คน มีความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้งสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว 2-5 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 30 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	3.082	1.027	2.578	.053
ภายในกลุ่ม	396	157.828	.399		
รวม	399	160.910			

จากตาราง 30 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2.3 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้าน

ตาราง 31 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	9.548	3.183	7.151	.000*
ภายในกลุ่ม	396	176.232	.445		
รวม	399	185.780			

จากตาราง 31 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 32

ตาราง 32 แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

ด้านลักษณะการเดินทางมา	รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	ยานพาหนะส่วนบุคคล	คณะทัวร์	คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม
\bar{x}	3.87	3.74	4.19	4.00
รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	3.87	1.000	.753	.249
ยานพาหนะส่วนบุคคล	3.74	-	1.000	.002*
คณะทัวร์	4.19	-	-	1.000
คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม	4.00	-	-	-
				1.000

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล กับ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะทัวร์ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะของบริษัทเพื่อสัมมนา/ฝึกอบรม มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะทัวร์ และคณะของบริษัทเพื่อสัมมนา/ฝึกอบรม มีความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 33 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม การท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	13.176	4.392	4.502	.004*
ภายในกลุ่ม	396	386.308	.976		
รวม	399	399.484			

จากตาราง 33 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 34

ตาราง 34 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

ด้านลักษณะการเดินทางมา	รถทัวร์ ชสมก./รถประจำทาง	ยานพาหนะส่วนบุคคล	คณะทัวร์	คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม
\bar{x}	3.41	3.22	3.70	3.58
รถทัวร์ ชสมก./รถประจำทาง	3.41	1.000	.786	.877
ยานพาหนะส่วนบุคคล	3.22	-	1.000	.043*
คณะทัวร์	3.70	-	-	1.000
คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม	3.58	-	-	-

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล กับ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะของบริษัทเพื่อสัมมนา/ฝึกอบรม มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะของบริษัทเพื่อสัมมนา/ฝึกอบรม มีความต้องการด้านราคาในการเข้าชมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 35 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	7.906	2.635	5.199	.002*
ภายในกลุ่ม	396	200.713	.507		
รวม	399	208.619			

จากตาราง 35 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 35

ตาราง 36 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

ด้านลักษณะการเดินทางมา	รถทัวร์	ขสมก./รถประจำทาง	ยานพาหนะส่วนบุคคล	คณะทัวร์	คณะของ บริษัทเพื่อ สัมมนา / ฝึกอบรม
\bar{x}	3.65	3.39	3.82	3.56	
รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	3.65	1.000	.267	.795	.940

ตาราง 36 (ต่อ)

ด้านลักษณะการเดินทางมา	รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	ยานพาหนะส่วนบุคคล	คณะทัวร์	คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม
ยานพาหนะส่วนบุคคล	3.39	-	1.000	.008*
คณะทัวร์	3.82	-	-	1.000
คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม	3.56	-	-	-
				1.000

จากตาราง 36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล กับ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะทัวร์ มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับคณะทัวร์ มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยยานพาหนะส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 37 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	4.227	1.409	3.561	.014*
ภายในกลุ่ม	396	156.683	.396		
รวม	399	160.910			

จากตาราง 37 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมท่องเที่ยวในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถาน

แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน จะมีความต้องการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 38

ตาราง 38 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์

ด้านลักษณะการเดินทางมา	รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	ยานพาหนะส่วนบุคคล	คณะทัวร์	คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม
\bar{x}	4.29	4.04	4.34	4.13
รถทัวร์ ขสมก./รถประจำทาง	4.29	1.000	.986	.693
ยานพาหนะส่วนบุคคล	4.04	-	.062	.735
คณะทัวร์	4.34	-	-	.403
คณะของบริษัทเพื่อสัมมนา / ฝึกอบรม	4.13	-	-	-

จากตาราง 38 พบว่า ไม่มีคู่ใดที่มีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2.4 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตาราง 39 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	4.088	1.363	2.970	.032*
ภายในกลุ่ม	396	181.691	.459		
รวม	399	185.780			

จากตาราง 39 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เสียค่าใช้จ่ายภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน จะมีความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 40

ตาราง 40 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน

จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายใน สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง	ต่ำกว่า 100 บาท	101-200 บาท	201-300 บาท	มากกว่า 300 บาท
\bar{x}	3.79	3.79	3.79	4.04
ต่ำกว่า 100 บาท	3.79	1.000	1.000	.059

ตาราง 40 (ต่อ)

จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายใน สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง		ต่ำกว่า 100 บาท	101-200 บาท	201-300 บาท	มากกว่า 300 บาท
101-200 บาท	3.79	-	1.000	1.000	.102
201-300 บาท	3.79	-	-	1.000	.255
มากกว่า 300 บาท	4.04	-	-	-	1.000

จากตาราง 40 พบว่า ไม่มีคู่ใดที่มีความต้องการในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายในของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 41 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	15.684	5.228	5.394	.001*
ภายในกลุ่ม	396	383.800	.969		
รวม	399	399.484			

จากตาราง 41 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เสียค่าใช้จ่ายภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แสดงว่า นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายแตกต่างกันจะมีความต้องการด้านราคาในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

จากนั้นนำมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลในตาราง 42

ตาราง 42 แสดงการเปรียบเทียบรายค่าพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม

จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ภายใน สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง	ต่ำกว่า 100 บาท	101-200 บาท	201-300 บาท	มากกว่า 300 บาท	
\bar{X}	3.38	3.08	3.36	3.65	
ต่ำกว่า 100 บาท	3.38	1.000	.116	1.000	.229
101-200 บาท	3.08	-	1.000	.411	.001*
201-300 บาท	3.36	-	-	1.000	.426
มากกว่า 300 บาท	3.65	-	-	-	1.000

จากตาราง 42 พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งจำนวน 101-200 บาท กับ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เสียค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งมากกว่า 300 บาท มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมที่ต่างแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เสียค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งมากกว่า 300 บาท มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชม สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งจำนวน 101-200 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 43 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง (ในแต่ละครั้ง) กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1.648	.549	1.051	.370
ภายในกลุ่ม	396	206.971	.523		
รวม	399	208.619			

จากตาราง 43 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตาราง 44 แสดงวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง (ในแต่ละครั้ง) กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์

	Df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.898	.299	.741	.528
ภายในกลุ่ม	396	160.012	.404		
รวม	399	160.910			

จากตาราง 44 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ ศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน และศักยภาพด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม ความต้องการด้านสถานที่ตั้งและความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์

สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

H1: ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โดยวิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อ ดูความสัมพันธ์ ทิศทางความสัมพันธ์ และระดับความสัมพันธ์ ผลปรากฏดังตาราง 45

ตาราง 45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

		ความต้องการ ด้านบุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ ภายใน	ความต้องการ ด้านราคาใน การเข้าชม	ความ ต้องการด้าน สถานที่ตั้ง	ความต้องการ ด้าน ประชาสัมพันธ์
ศักยภาพด้าน ความ	Pearson Correlation	.168**	-.054	.274**	.162**
	Sig. (2-tailed)	.001	.284	.000	.001
หลากหลายของ พันธุ์สัตว์น้ำ	จำนวน	400	400	400	400
	Pearson Correlation	.318**	.265**	.254**	.190**
อำนาจความ สะดวก	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000
	จำนวน	400	400	400	400
ศักยภาพด้าน บรรยากาศ	Pearson Correlation	.243**	.139**	.166**	.289**
	Sig. (2-tailed)	.000	.005	.001	.000
ภายใน	จำนวน	400	400	400	400
	Pearson Correlation	.339**	.223**	.321**	.144**
ความสามารถใน การสนับสนุนการ ท่องเที่ยวของ จังหวัดระยอง	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.004
	จำนวน	400	400	400	400

** ความสัมพันธ์อยู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (2-tailed)

จากตาราง 45 พบว่า**ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ** ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม ขณะที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.001) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และ ความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.001) ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับความสัมพัทธ์กับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และ ความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.000) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน มีความสัมพันธ์กับความสัมพัทธ์กับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม (Sig. = 0.005) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.001) และความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.000) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กับความสัมพัทธ์กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.004) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อวิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) มีเฉพาะศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันติดลบ (-0.054) แสดงว่าหากนักท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับสูง จะมีความต้องการด้านราคาในการเข้าชมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเห็นว่าสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองสามารถมีความสามารถในการแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องปรับในเรื่องราคาในการเข้าชม เพราะมีความคุ้มค่าสำหรับการเข้าชม อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำเพราะค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันมีค่าเข้าใกล้ศูนย์

ขณะที่นักท่องเที่ยวที่**มีความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ** มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความต้องการด้านสถานที่ตั้งและความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วน**ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน ศักยภาพด้านความสามารถในการ**

สนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความต้องการทุกๆ ได้แก่ ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง และความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันมีค่าเป็นบวก อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันไม่เข้าใกล้ 1 แม้มีค่าเป็นบวก

อาจกล่าวได้ว่า แม้นักท่องเที่ยวจะมองว่าศักยภาพในด้านต่างๆ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับสูง แต่ก็ยังต้องการให้มีการพัฒนาในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ด้านราคาในการเข้าชม ด้านสถานที่ตั้ง และด้านการประชาสัมพันธ์ เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวในตาราง 11 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านเรื่องต่างๆ เหล่านี้อยู่มาก อาทิ ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น ต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสม ต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทาง ต้องการให้ที่ตั้งสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่ นักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม ต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อ่าเภอเมือง จังหวัดระยอง และต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่ออนุรักษ์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติที่เหมาะสม ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์คุณสมบัติส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้สามารถแบ่งออกเป็น สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์สมมติฐานทั้ง 3 ข้อ โดยมีการใช้สถิติการวิจัย ดังนี้ สมมติฐานที่ 1 การวิเคราะห์จะใช้สถิติทดสอบหาความสัมพันธ์แบบไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สมมติฐานที่ 2 ใช้สถิติทดสอบ F-test เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และสมมติฐานที่ 3 ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความ

ความเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์คุณสมบัติส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เกินครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.5) ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี (ร้อยละ 43.5) โดยส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 31.5) มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 46.0) และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.0)

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านจุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 75.5 ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจ และส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่ม 2-5 คน ร้อยละ 43.5 และกลุ่มนักท่องเที่ยวเกินครึ่ง เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 61.2 และค่าใช้จ่ายที่กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ส่วนใหญ่จะเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 100 บาท ร้อยละ 40.2

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นว่าศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านบรรยากาศภายใน ($\bar{x} = 3.88$) (S.D = .687) ด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 3.79$) (S.D = .747) ด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ($\bar{x} = 3.64$) (S.D = .696) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.61$) (S.D = .665)

เมื่อพิจารณารายชื่อสามารถเรียงตามลำดับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองได้ดังนี้ คือ ที่จอตรมีเพียงพอที่จะสามารถ

รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ๆ ที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะได้ ($\bar{x} = 4.20$) (S.D = .789) พันธุ์สัตว์น้ำที่จัดแสดงมีความน่าสนใจเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ศึกษา หาความรู้ ($\bar{x} = 3.97$) (S.D = .808) มีป้ายอธิบายลักษณะและรายละเอียดของสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย ($\bar{x} = 3.96$) (S.D = .784) ภายในบริเวณที่จัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำมีความสะอาด เรียบร้อย ($\bar{x} = 3.95$) (S.D = .800) ห้องน้ำมีปริมาณที่เพียงพอ สะอาด สามารถพบเห็นได้ง่าย ($\bar{x} = 3.89$) (S.D = .882) มีปริมาณสัตว์น้ำที่หาชมได้ยากที่ไม่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ ($\bar{x} = 3.84$) (S.D = .842) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัด ($\bar{x} = 3.80$) (S.D = .788) และปริมาณสัตว์น้ำที่จัดแสดงมีเพียงพอต่อการรับชม ($\bar{x} = 3.79$) (S.D = .882)

อย่างไรก็ตาม มีส่วนที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย ($\bar{x} = 3.47$) (S.D = .991) มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 3.38$) (S.D = 1.031) และร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ($\bar{x} = 3.12$) (S.D = 1.141)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง นั้นมีทั้งที่อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก คือ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.11$) (S.D. = .635) และด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ($\bar{x} = 3.85$) (S.D. = .682) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับปานกลางคือ ด้านสถานที่ตั้ง ($\bar{x} = 3.49$) (S.D. = .723) ด้านราคาในการเข้าชม ($\bar{x} = 3.36$) (S.D. = 1.001)

เมื่อพิจารณาในรายชื่อ สามารถเรียงลำดับสิ่งทีนักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ($\bar{x} = 4.23$) (S.D. = .785) ต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ($\bar{x} = 4.13$) (S.D. = .773) ต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม ($\bar{x} = 4.05$) (S.D. = .795) ต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมต่างๆมากกว่านี้ ($\bar{x} = 4.03$)

(S.D. = .810) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพ เรียบร้อยมากขึ้น ($\bar{x} = 3.89$) (S.D. = .883) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ($\bar{x} = 3.85$) (S.D. = .819) ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้นกว่านี้ ($\bar{x} = 3.83$) (S.D. = .871) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ($\bar{x} = 3.81$) (S.D. = .811) ต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทางมาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำชัดเจนกว่านี้ ($\bar{x} = 3.78$) (S.D. = .972) ต้องการให้ที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท มากกว่านี้ ($\bar{x} = 3.65$) (S.D. = 1.010) และต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสมกว่านี้ ($\bar{x} = 3.53$) (S.D. = 1.069)

ส่วนสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ต้องการให้มีความปลอดภัยในระหว่างการเดินทาง (จากการที่ได้สังเกตบริเวณภายในสถานที่จัดแสดง) ($\bar{x} = 3.48$) (S.D. = 1.033) ต้องการให้ราคาเข้าชมการแสดงมีความเหมาะสมกว่านี้ ($\bar{x} = 3.18$) (S.D. = 1.196) และต้องการให้พื้นที่จอดรถมากกว่านี้ ($\bar{x} = 3.04$) (S.D. = 1.181)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน 1 คุณสมบัติส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ จุดประสงค์ของการท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.036) และลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.012) ดังนั้น เพศของนักท่องเที่ยวจึงมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.001) ดังนั้น อายุของนักท่องเที่ยวจึงมี

ความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.008) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ดังนั้น อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.017) จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.002) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ดังนั้น ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (Sig. = 0.000) และจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (Sig. = 0.001) ดังนั้น รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เพียงบางส่วนกับพฤติกรรมการเข้ามาท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ราคา สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านราคาในการเข้าชม พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เสียค่าใช้จ่ายภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง มีความต้องการในด้านราคาในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายแตกต่างกันจะมีความต้องการด้านราคาในการเข้าชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.4 พฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่ต่างกัน มีผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ในด้านลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านสถานที่ตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านสถานที่ตั้งของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในแต่ละครั้ง กับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน มีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ ศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน และศักยภาพด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แก่ ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม ความต้องการด้านสถานที่ตั้งและความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม ขณะที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านบุคลากรหรือ

เจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.001) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และความ ต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.001) ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับ ความสัมพันธ์กับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความต้องการ ด้านราคาในการเข้าชม (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และ ความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.000) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ กับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านราคา ในการเข้าชม (Sig. = 0.005) ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.001) และความ ต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.000) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของ จังหวัดระยอง มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม (Sig. = 0.000) ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน (Sig. = 0.000) ความ ต้องการด้านสถานที่ตั้ง (Sig. = 0.000) และความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ (Sig. = 0.004) สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อวิเคราะห์ด้วยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) มี เฉพาะศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ กับความต้องการด้านราคาในการเข้าชม เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันติดลบ (-0.054) แสดงว่าหากนักท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำของสถานแสดง พันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับสูง จะมีความต้องการด้านราคาในการเข้าชม อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเห็นว่าสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองสามารถมีความสามารถในการแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่ดีอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้อง ปรับในเรื่องราคาในการเข้าชม เพราะมีความคุ้มค่าสำหรับการเข้าชม อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำเพราะค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันมีค่าเข้าใกล้ศูนย์

ขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นต่อศักยภาพด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำมี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความ ต้องการด้านสถานที่ตั้งและความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนความคิดเห็นต่อศักยภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ศักยภาพด้านบรรยากาศภายใน ศักยภาพด้านความสามารถในการ สนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความต้องการทุกๆ ได้แก่ ความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ความต้องการด้านราคาในการเข้าชม

ความต้องการด้านสถานที่ตั้ง และความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันมีค่าเป็นบวก อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันไม่เข้าใกล้ 1

อาจกล่าวได้ว่า แม้นักท่องเที่ยวจะมองว่าศักยภาพในด้านต่างๆ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับสูง แต่ก็ยังต้องการให้มีการพัฒนาในด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ด้านราคาในการเข้าชม ด้านสถานที่ตั้ง และด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านเรื่องต่างๆ เหล่านี้อยู่มาก อาทิ ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น ต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสม ต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทาง ต้องการให้ที่ตั้งสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม ต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

อภิปรายผลการวิจัย

นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นว่าศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยองอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่มาเป็นอันดับต้น คือ 1) ด้านบรรยากาศภายใน ไม่ว่าจะ เป็น มีป้ายอธิบายลักษณะและรายละเอียดของสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และ 2) ด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ ไม่ว่าจะ เป็น มีปริมาณสัตว์น้ำที่หาชมได้ยากที่ไม่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ ปริมาณสัตว์น้ำที่จัดแสดงมีเพียงพอต่อการรับชม มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถหาชมได้จากสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำหรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำที่ไหนมาก่อน พันธุ์สัตว์น้ำที่จัดแสดงมีความน่าสนใจเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ศึกษา หาความรู้ สิ่งเหล่านี้ล้วนดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว บุญเลิศ จิตต์ตั้งวัฒนา (2548, หน้า 21-22) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนได้ ต้องมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่น่าดึงดูด มีการกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม มีส่วนที่นักท่องเที่ยวให้ความเห็นว่า ศักยภาพของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ และร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ควรมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ (ธิดา ชูทวี, 2550) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชายหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวนั้นว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรอยู่แล้วบ้าง มีความเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ และต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นอีกหรือไม่ จะเพิ่มในปริมาณมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (UNFPA, 1992, p. 3 อ้างอิงใน ณัฐกนก เคนสุขสถิตไพศาล, 2546, หน้า 22) ซึ่งสอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา 2548, หน้า 21-22) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยว ให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนได้

ด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีความต้องการมากที่สุดอันดับแรกคือ นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายชื่อ ประเด็นที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการมากที่สุดเรียงสิ่งที่นักท่องเที่ยวจากมากไปน้อย คือ 1. ต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวในปี 2545-2549 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่มีกลยุทธ์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงนักท่องเที่ยวที่จะมีความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกการท่องเที่ยวที่ปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งวิธีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่นการเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรม สื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ/แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจัดท่องเที่ยวต่างๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าที่ทำให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์และ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น เป็นต้น 2. ต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 3. ต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจน 4. ต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำแก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมต่างๆ มากกว่านี้ เป็นลำดับ ซึ่งประเด็นที่ 2. – 4. เป็นความต้องการด้านการอำนวยความสะดวก การบริการและการจัดการการท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวที่ว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการจะเห็นสิ่งใดจากแหล่งท่องเที่ยวนี้หรือต้องการได้ประโยชน์อะไรจากแหล่งท่องเที่ยวนี้ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาหรือจัดสร้างกิจกรรมเสริมและบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด อันจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวนี้มากขึ้น ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (UNFPA, 1992, p. 3 อ้างอิงใน ญัฐกนก เจนสุขสถิตไพศาล, 2546, หน้า 22)

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมีความต้องการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน โดยต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ต้องการให้เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้นกว่านี้ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ซึ่งปัจจัยด้านบุคลากรในการให้บริการเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการท่องเที่ยว และผลจากการศึกษาได้แสดงถึง ความไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ และการมีความจำกัดด้านทักษะด้านการให้บริการที่เป็นมิตรและเอาใจใส่ รวมถึงการยังมีความจำกัดด้านความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อรองรับหรืออนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน

1. การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ เช่น การพัฒนาเว็บไซต์เกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ทันสมัย น่าสนใจ สวยงาม และมีส่วนร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจหรือเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้

2. การพัฒนาเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ

3. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การจัดป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ และร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้

4. การพัฒนาระบบบริการด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน ให้มีเพียงพอในการให้บริการ โดยเฉพาะช่วงที่มีการใช้บริการหนาแน่น การพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นมิตรและการเอาใจใส่ในการให้บริการ รวมถึงพัฒนาความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรองทอง อัมวงษ์. (2548). **พฤติกรรมการใช้บริการและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการโรงแรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, อยุธยา.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2551). **การใช้ SPSS For Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- บทความ. (2546), **ศักยภาพ คืออะไร**, สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2552, จาก <http://www.vcharkam.com/include/vcafe/showkratoo.php?Pid=14209>
- บำรุง มีสุข. (2546). **การศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ปิยพร ทาวีกุล. (2544). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา บ้านไหล่หิน ตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปิยภรณ์ สถาพรนานนท์. (2543). **การศึกษาโครงการพัฒนาการส่งออกปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ(2539-2544) แผนงานประจำปี 2543 กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา อัสวเดชาบุตร. (2550). **สถิติเพื่อธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภฤศสร ฤทธิมนตรี. (2551). **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2551). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**, สืบค้นเมื่อ 24 กันยายน 2552, จาก <http://conservation.forest.ku.ac.th/ecotourdb/Cgi-bin/ARTICLE/eco2sustainable/content13.html>
- ฤทัย เดชฤดี, ศิขริน นวนรา. (2551). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- สุจินดา เลิศสิริมงคลสุข. (2549). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงจวากเฉลิมพระเกียรติองค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อติภา ตริยดลานนท์. (2548). **แนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาตลาดน้ำวัดไทร แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- อาร์ม หนุนศิริ. (2547). **แนวนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์และการพัฒนาแบบยั่งยืนกรณีศึกษา กลุ่มจักรสารตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนเรศวร
ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
รายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน :
กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

เรียน ท่านผู้กรอกแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า นายภาสกร กรัยประยูรวงศ์ กำลังศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร และกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และปรับปรุงการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองให้ดียิ่งขึ้น

จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดกรอกแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ของงานวิจัยนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ

นายภาสกร กรัยประยูรวงศ์

ผู้วิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง” และเพื่อประกอบในการจัดทำการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงต่อไป

ในการนี้ ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาให้ข้อมูล โดยการกรอกแบบสอบถามตามที่แนบมานี้ครบทุกหัวข้อ ตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้และขอรับรองว่า ข้อมูลเหล่านี้จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายใดๆ แก่ท่านทั้งสิ้น

.....

แบบคำถามชุดนี้ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1. คุณสมบัติส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

ส่วนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ความหลากหลาย สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศภายใน และความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองแบ่งออกเป็น 4 ด้าน บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ ราคา สถานที่ตั้ง และการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

1.) ชาย

2.) หญิง

2. อายุ

1.) 15 – 20 ปี

2.) 21 – 30 ปี

3.) 31 – 40 ปี

4.) 41 – 45 ปี

5.) มากกว่า 45 ปี

3. อาชีพ

1.) นักเรียน/นักศึกษา

2.) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

3.) ธุรกิจส่วนตัว

4.) พนักงานบริษัท

5.) อื่นๆ(โปรดระบุ).....

4. การศึกษา

1.) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือต่ำกว่า

2.) ปวส./อนุปริญญา

3.)ปริญญาตรี

4.)ปริญญาโทหรือสูงกว่า

5. รายได้ต่อเดือน

1.) ต่ำกว่า 5,000 บาท

2.) 5,001 – 10,000 บาท

3.) 10,001 – 20,000 บาท

4.) 20,001– 30,000 บาท

5.) มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

☐ 1.) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	☐ 2.) เพื่อศึกษาหาความรู้
☐ 3.) เพื่อทำรายงาน/ทำวิจัย	☐ 4.) อื่นๆ(โปรดระบุ).....

2. จำนวนของสมาชิกที่มาท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองของท่าน

☐ 1.) เดินทางมาคนเดียว	☐ 2.) 2 - 5 คน
☐ 3.) 6 - 10 คน	☐ 4.) มากกว่า 10 คน

3. ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

☐ 1.) เดินทางโดยพาหนะโดยสารประจำทาง
☐ 2.) เดินทางโดยพาหนะส่วนบุคคล
☐ 3.) เดินทางมากับบริษัททัวร์ที่ได้ซื้อโปรแกรมทัวร์
☐ 4.) เดินทางมากับคณะของบริษัท/สถาบัน เพื่อจัดกิจกรรม สัมมนา หรือฝึกอบรม

4. จำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองในแต่ละครั้ง (เช่น บัตรเข้าชม ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าต่างๆ ภายใน เป็นต้น)

☐ 1.) ต่ำกว่า 100 บาท	☐ 2.) 101 – 200 บาท
☐ 3.) 201 – 300 บาท	☐ 4.) มากกว่า 300 บาท

ตอนที่ 3. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง		ระดับของศักยภาพ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ						
1.	มีปริมาณสัตว์น้ำที่หาชมได้ยากที่ไม่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ					
2.	ปริมาณสัตว์น้ำที่จัดแสดงมีเพียงพอต่อการรับชม					
3.	มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถหาชมได้จากสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำหรือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำที่ไหนมาก่อน					
4.	พันธุ์สัตว์น้ำที่จัดแสดงมีความน่าสนใจเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ศึกษา หาความรู้					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
5.	ที่จอดรถมีเพียงพอที่จะสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ๆ ที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะได้					
6.	ห้องน้ำมีปริมาณที่เพียงพอ สะอาด สามารถพบเห็นได้ง่าย					
7.	ร้านค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านของฝาก มีปริมาณสินค้าที่เพียงพอสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้					
8.	มีป้ายบอกทางระหว่างเดินทางอย่างชัดเจนสามารถเดินทางเข้าง่าย					
9.	มีการจัดเตรียมที่นั่งไว้สำหรับพักผ่อนขณะเดินชมพันธุ์สัตว์น้ำ					
ด้านบรรยากาศภายใน						
10.	มีการตกแต่งภายในระหว่างการเดินทางชมอย่างสวยงาม ช่วยสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจยิ่งขึ้น					
11.	มีป้ายอธิบายลักษณะและรายละเอียดของสัตว์น้ำชนิดนั้นๆ อย่างชัดเจน เข้าใจได้ง่าย					
12.	ภายในบริเวณที่จัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำมีความสะอาดเรียบร้อย					

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัด ระยอง		ระดับของศักยภาพ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านความสามารถในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง						
13.	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัด					
14.	ท่านให้ความสำคัญในการที่จะมาเที่ยวในสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ					
15.	ท่านมีความคิดว่า ถ้าไม่ได้มาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยองแล้ว เสมือนกับมาไม่ถึงจังหวัดระยอง					

ตอนที่ 4. ความต้องการที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง		ระดับของความต้องการ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ภายใน						
1.	ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น					
2.	ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่าเดิม					
3.	ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่มีความยิ้มแย้มแจ่มใสขณะให้บริการ มีบุคลิกภาพที่ดี สุภาพเรียบร้อยมากขึ้น					
4.	ท่านต้องการให้เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่สามารถให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้นกว่านี้					
ด้านราคาในการเข้าชม						
5.	ท่านต้องการให้ราคาเข้าชมการแสดงมีความเหมาะสมกว่านี้					
6.	ท่านต้องการให้ราคาสินค้าในร้านของที่ระลึกมีความเหมาะสมกว่านี้					

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง		ระดับของความถี่				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
ด้านสถานที่ตั้ง						
7.	ท่านต้องการให้พื้นที่จอดรถมากกว่านี้					
8.	ท่านต้องการให้มีป้ายบอกทางระหว่างการเดินทางมาสถาน แสดงพันธุ์สัตว์น้ำชัดเจนกว่านี้					
9.	ท่านต้องการให้มีความปลอดภัยในระหว่างการเข้าชม (จาก การที่ได้สังเกตบริเวณภายในสถานที่จัดแสดง)					
10.	ท่านต้องการให้ที่ตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท มากกว่านี้					
ด้านการประชาสัมพันธ์						
11.	ท่านต้องการให้มีการกระจายข่าวสารของสถานแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำให้นักท่องเที่ยวตามสถานที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โรงแรมต่างๆมากกว่านี้					
12.	ท่านต้องการให้มีเอกสาร / แผ่นพับ / ข้อมูลการให้บริการ / แผนที่เส้นทางที่ดี มีความสวยงาม และชัดเจนกว่าเดิม					
13.	ท่านต้องการให้มีเว็บไซต์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับทางสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดระยอง					
14.	ท่านต้องการให้มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์หรือ อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ					

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

มหาวิทยาลัยพระนคร

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ – ชื่อสกุล	ภาสกร กรัยประยูรวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	12 มิถุนายน 2529
ที่อยู่ปัจจุบัน	87/1 หมู่ 4 ซอยวัดมหาวงษ์ ตำบลลำโรง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2551	ฝ่ายธุรการทั่วไป โรงแรมอวตาร สปา เม้าท์เพนสวิต ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี 61140
พ.ศ. 2550	ผู้ช่วยมัคคุเทศก์ บริษัท หุ่นสาวทัวร์ จำกัด ถนนราชปรารภ แขวง มักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศศ.บ (ธุรกิจท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต